

Utjecaj volonterskoga rada studenata Učiteljskog fakulteta na nastavni proces u primarnom obrazovanju

Čerpnjak, Luka

Master's thesis / Diplomski rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:406181>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-29**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE
(Petrinja)

PREDMET: Volontiranje u obrazovanju

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Luka Čerpnjak

**TEMA DIPLOMSKOG RADA: Utjecaj volonterskoga rada studenata
Učiteljskog fakulteta na nastavni proces u primarnom obrazovanju**

MENTOR: Izv. prof. dr. sc. Marko Badrić

SUMENTOR: Božica Vuić, prof.

Petrinja, srpanj 2019.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA UČITELJSKE STUDIJE**

**LUKA ČERPŃJAK
DIPLOMSKI RAD**

**UTJECAJ VOLONTERSKOGA RADA
STUDENATA UČITELJSKOG FAKULTETA
NA NASTAVNI PROCES U PRIMARNOM
OBRAZOVANJU**

Petrinja, srpanj 2019.

SADRŽAJ

SAŽETAK	4
SUMMARY	5
UVOD	6
Nastavni proces	7
Zakon o volonterstvu.....	9
Etički kodeks volonterstva	10
Volonterska aktivnost u Petrinji.....	12
Dosadašnja istraživanja i volonterske aktivnosti u Republici Hrvatskoj.....	14
Volontiranje u stranim školama	16
ORGANIZIRANJE VOLONTIRANJA U PRVOJ OSNOVNOJ ŠKOLI U PETRINJI.....	18
Metodički postupci u radu.....	20
METODE ISTRAŽIVANJA.....	20
REZULTATI ISTRAŽIVANJA	22
Učenici	22
Studenti	27
Učitelji.....	32
RASPRAVA	36
ZAKLJUČAK	38
LITERATURA.....	40
PRILOZI	43
IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA	46

SAŽETAK

Istraživanje je provedeno na uzorku od 21 učenika od 2. do 4. razreda te 5 učitelja razredne nastave od 2. do 4. razreda Prve osnovne škole u Petrinji. U istraživanje su osim učenika i učitelja bili uključeni i studenti od 1. do 3. godine Učiteljskog fakulteta u Petrinji.

Cilj istraživanja bio je utvrditi koliko je studentsko volontiranje u Prvoj osnovnoj školi utjecalo na poboljšanje nastavnoga procesa u primarnom obrazovanju. Utjecaj studenata na učenike očitovao se u području pismenih i usmenih ispitivanja, odnosu prema nastavi i školskim obvezama te načinu učenja i pristupanju rješavanja zadataka. Od učitelja se tražila povratna informacija o studentskom radu, njihov stav o osobnoj metodičkoj praksi te načinima na koji oni održavaju nastavu. Od studenata se tražio uvid u spremnost za ulazak u učionicu i samostalno održavanje sati kao i uvid u kompetencije koje su usvojili tijekom predavanja te motiviranost i želja za radom u struci. Svi su sudionici anketirani u dva puta, prvi put tijekom mjeseca ožujka, a drugi put tijekom mjeseca svibnja 2019. godine.

Dobiveni rezultati pokazali su kako učenici nakon rada sa studentima lakše usmeno odgovaraju, savjesnije obavljaju neke školske obveze te kako im rad sa studentima olakšao shvaćanje nastavnih sadržaja nakon studentskoga pojašnjavanja. Učitelji su kroz izjave u anketama izjasnili kako im se volontiranje svidjelo te kako neki njihovi učenici pokazuju napredak u školskim obvezama nakon rada sa studentima. Studenti su se kroz ankete izjasnili kako su svjesniji problema u školi te slabije razine znanja kod učenika te da kreativnijim i suvremenijim načinom rada s učenicima rane osnovnoškolske dobi mogu bolje prenijeti nastavni sadržaj.

Ključne riječi: nastavni proces, volontiranje, učenici, studenti, učitelji, osnovna škola

SUMMARY

The survey was conducted on a sample of 21 second to fourth grade pupils and five 2nd to 4th grade teachers at the First primary school in Petrinja. In addition to pupils and teachers, 1st to 3rd year students of the Faculty of Teacher Education in Petrinja were also included in this survey.

The aim of the research was to determine the impact of student volunteering at the First Primary School on improving the teaching process in primary education. The impact that university students had on pupils was observed in written and verbal examinations, pupils' attitudes to subjects and their own school responsibilities, as well as the learning process and pupils' approach to solving tasks. The school teachers were asked to provide feedback on university students' work, their attitudes regarding their own teaching and insight into their views on how lessons should be taught. Students were asked to self-assess their readiness to start teaching after they have spent time volunteering and the skills they have developed during that time, as well as their desire and motivation to work in the profession. All participants were interviewed twice, the first time during March, and the second time in May 2019.

The obtained results showed that pupils were better at their oral exams after participating in the volunteering programme, they were more conscientious about school responsibilities, and they reported that working with students helped them improve their comprehension of the contents they were learning. Teachers expressed their satisfaction with the volunteering programme and stated that some of their pupils demonstrated progress in school after participation in the programme. The students expressed greater awareness of the problems teachers face in schools, and reported surprisingly low levels of knowledge among pupils, which they believe might be resolved if more creative and modern teaching approach is implemented with early primary school pupils.

Keywords: teaching process, volunteering, pupils, students, teachers, primary school

UVOD

Svaka aktivnost koju pojedina osoba obavlja te u nju ulaže svoje vrijeme i znanje da bi pomogla drugoj osobi ili biću se naziva volontiranje (Russo i sur., 2007). Osoba prilikom izvršavanja neke aktivnosti traži povratnu informaciju ili potkrepljenje koje će im dokazati da su oni u tome uspješni te nagrade za takvu vrstu posla mogu biti novčanoga oblika, predmeti u obliku pehara ili medalja koje vizualno privlače pažnju i stvarajući sliku uspješnoga čovjeka. Jedina aktivnost u koju čovjek ulazi svojevolumno, a za koju zna da nema financijsku podlogu je volonterska aktivnost. Volontiranje je dobrovoljno ulaganje vremena i znanja u nešto za što se ne očekuje materijalna nagrada. Volonterska se aktivnost provodi putem neprofitabilnih organizacija i neplaćenih aktivnosti za koje se osoba samostalno prijavila te ju nitko nije prisilio. Volonteri svojim radom šalju poruke mira, poštovanja, zajedništva, prihvaćanja i ljubavi, a osoba tijekom volontiranja stvara osjećaj odgovornosti i jačanja veze prema zajednici u kojoj živi (Russo i sur.,2007).

Diener i Seligman (2002.) istraživanjem su dobili podatak da su sretniji oni ljudi koji volontiraju i oni koji se nalaze u dužim partnerskim vezama, a istraživanje su proveli kako bi otkrili kako se ponašaju te kakve su osobine jako sretnih ljudi. Sreća kod pojedinca proizlazi iz intrinzične motivacije za izvršavanje nekog posla pa tako volonterska aktivnost u ljudima budi unutarnje poticaje i motive koji njih vode k aktivnostima za koje su se prijavili (Jurišić, 2017). Volonterske aktivnosti mogu biti organizirane i slobodne. Organizirane aktivnosti su sve one koje se rade u sklopu neke udruge ili organizacije te aktivnosti koje pojedinac provodi po nekom rasporedu i u točno određeno vrijeme, a slobodna volonterska aktivnost je ona u kojoj pojedinac djeluje po volji te nije vezan rasporedom i vremenom, tada osoba sama bira kakvu će aktivnost raditi, s kim te koliko vremena će posvetiti određenom poslu. Cilj ovakvoga rada je u doprinosu zajednici i širenju dobrote za okolinu u kojoj živimo ili radimo (Miljković i Jurčec, 2015). Rad u zajednici može se formirati u obliku pomaganja starijim i nemoćnim ljudima, pomoć u situacijama prirodne nepogode, pomoć u odgojno-obrazovnim ustanovama, zdravstvenim ustanovama, pomoć siromašnim ljudima, svima kojima je to potrebno (Miliša, 2008). Motivacija s

kojom osobe ulaze u volonterske aktivnosti potiče iz bogaćenja osobnoga iskustva i sudjelovanja u stvarima koje su nove tim osobama, radi izgradnje samopoštovanja i radi samoaktualizacije prilikom rada (Russo i sur., 2007).

Volontiranje je motivirano i podijeljeno na 6 funkcija koje su redom navedene: briga za druge i doprinos zajednici, učenje i razumijevanje, razvoj karijere, prilagodba okolini u kojoj osoba živi, samozaštitna funkcija i samorazvoj koji uključuje razvoj samopouzdanja i samopoštovanja. Ovisno o funkciji koja najbolje odgovara pojedinoj osobi, razvija se i pronalazi oblik volontiranja koji će najbolje uklopiti želje pojedinca i kojoj će on moći dati i dio sebe (Miljković i Jurčec, 2015).

Ovaj diplomski rad pisan je na temelju organiziranja i praćenja volonterskoga rada studenata Učiteljskog fakulteta koji volontiraju u Prvoj osnovnoj školi u Petrinji kroz kolegij „Volontiranje u obrazovanju“ te projekt pod nazivom „Pomoć u učenju“ koji je pokrenut u listopadu 2018. godine. Volonterska aktivnost je potaknuta problemima koji su se pojavili u školi zbog učenika i učenica koji zaostaju u savladavanju nastavnog sadržaja u odnosu na vršnjake u razrednom odjeljenju, a urednog su razvoja, učenicima koji redovito ne izvršavaju svoje školske obveze, a u koje se ubraja pisanje domaće zadaće te ponavljanje nastavnoga sadržaja za ispite koje moraju pisati. Uz navedene probleme, studenti – volonteri tijekom boravka u školi rade i s učenicima koji čekaju školski prijevoz te tako ne provode vrijeme u predvorju škole već pišu zadaću te uče sa studentima.

Nastavni proces

Nastavni proces je definiran na mnoge načine. Odgojno-obrazovni proces koji ima razne postavljene ciljeve i zadatke koji se trebaju ostvariti zove se nastava. Ona ima svoje činitelje, a to su učitelji kao osobe u razredu koje vode i poučavanju, učenici na koje se odnosi proces poučavanja, nastavni sadržaji koji učitelj prenosi učenicima i koji oni moraju usvojiti (Cindrić, Miljković i Strugar, 2010). Uz to postoje i uvjeti koji moraju biti ispunjeni kako bi se nastava odvijala, a to je raspored sjedenja učenika u učionici, informacijsko-komunikacijska tehnologija kojom je opremljena učionica. Da bi cijeli proces nastave bio zaokružen i potpun, potrebno je

stvoriti i ugodno okruženje i atmosferu u razrednoj zajednici. Svi ovi uvjeti tvore nastavni proces te omogućuju njegovo neometano funkcioniranje (Stevanović, 2006).

Grana pedagogije koja se bavi nastavom te određuje i klasificira načine održavanja nastave, tj. strategije, metode i postupke koji se nalaze u sklopu nastavnoga procesa se naziva didaktika (Cindrić i sur.,2010). Bognar (2002) o strategijama, metodama i postupcima u nastavi navodi kako su:

Strategije, metode i postupci važan su aspekt odgojno-obrazovnog procesa. Strategije se dijele na veći broj metoda, a metode na veći broj postupaka. Razlikujemo strategije odgoja i strategije obrazovanja. Strategije odgoja su egzistencija, socijalizacija i individuacija. Strategija egzistencije odnosi se na metode i postupke kojima se zadovoljavaju osnovne biološke potrebe. Strategija socijalizacije na metode i postupke kojima se zadovoljavaju socijalne potrebe, a strategija individuacije na metode i postupke kojima se pomaže proces samoaktualizacije. Strategije obrazovanja su poučavanje i učenje, strategija doživljavanja i izražavanja doživljenog, strategija vježbanja i strategija stvaranja. (Bognar, 2002:293)

Nastavnik bi kao nositelj nastavnoga procesa trebao mijenjati pedagoške scenarije i situacije u kojima sudjeluju učenici razrednoga odjela u kojem se nastava odvija, a tim mijenjanjem postiglo bi se optimalno i pozitivno okruženje za sve učenike koji su sudionici nastavnoga procesa. Mijenjanjem bi se poticajno utjecalo na učeničke aktivnosti te razne potrebe učenika koje se moraju zadovoljiti u okviru učeničkoga razvoja. Kako je svaki nastavnik jedinstven i poseban, tako se i njegov stil poučavanja razlikuje od ostalih (Stevanović, 2006). Oblik izvođenja nastave iznimno je važan za razredno-nastavnu atmosferu jer je u našim školama dominantna nastava koja je usmjerena na učitelja (Matijević i Radovanović, 2011). Učionice su uređene i opremljene za frontalnu nastavu u kojoj učenici sjede u potiljak, a najvažnije nastavne epizode režira učitelj ispred njih na svojem stolu, na ploči uz pomoć suvremene nastavne tehnike (Matijević, 2001). Prema Matijević (2001) državne škole su „konfekcijske“ škole jer se u svim školama radi po istom nastavnom programu te uz iste uvjete koji su propisani državnim pedagoškim standardom. Nastavnicima je najbitnije da ostvare propisani nastavni program tijekom kojeg učenici sjede, slušaju i gledaju učitelja.

Isti autor navodi važnost i zanimljivost u usporedbi školskoga i razrednoga ozračja u državnim školama i školama koje rade alternativnim načinom te navodi kako je

nastava orijentirana na učenika, a ne na učitelja. U tim je školama važno što i kako radi učenik, a učitelj je tu da mu pomogne ili da organizira rad. Cijela didaktička filozofija Marie Montessori može se izreći rečenicom „Pomozi mi da to napravim sam(a)!“. Dok naši učitelji u osnovnim i srednjim školama teško postižu kvalitetno nastavno ozračje, u Montessori školama učenici dolaze sami u učionicu i bave se individualnim projektima ili posebnim didaktičkim materijalima za razvijanje različitih sposobnosti i to već od prvoga razreda obveznoga školovanja. (Matijević, 2001)

Osim učitelja i učenika, na nastavni proces, komunikaciju te ozračje u školi i razrednom okruženju može utjecati i ravnatelj, stručni suradnici koji rade u školi te roditelji. Ravnatelj utječe stilom rukovođenja škole, utjecaj stručnih suradnika ovisi o ugledu u školskoj zajednici koja se dostiže radom i stručnošću, a roditelji su premalo uključeni u rad i život škole. (Stevanović, 2006)

Matijević (2001) govori kako škola može biti organizirana kao zajednica učitelja, učenika i roditelja koja nastoji pomoći djeci da zadovolje svoje glavne razvojne potrebe i dosegne krajnji cilj odgoja i življenja u obliku samoaktualizacije. Samo u uvjetima primjerenim djeci su oni spremni drukčije doživljavati školu, a ostvareni kontakti učitelja, roditelja i učenika utječu na ukupno školsko ozračje.

Zakon o volonterstvu

U svibnju 2007. godine u Republici Hrvatskoj prvi je put potpisan Zakon o volonterstvu (NN, 58/07), a njime se odgojno-obrazovnim ustanovama pomoglo da kroz određene akcije i projekte promiču volonterske aktivnosti te vrednote koje se vežu uz volontiranje. Revizijom zakona, koja je provedena 2013. godine u Zakonu o volonterstvu (NN, 22/2013) definira se volontiranje kao aktivnost koja prepoznaje i promiče te dovodi do poboljšanja kvalitete života, izgradnje socijalnoga kapitala, osobnoga razvoja, aktivnoga uključivanja osoba u društvena zbivanja te do razvoja humanijega i ravnopravnijega demokratskog društva te je od interesa za Republiku Hrvatsku. Volontiranje se isto tako i uzima u kontekstu ulaganja vlastitih interesa, snage i vremena za obavljanje nekih aktivnosti, kao i obavljanje usluga čije je obavljanje organizirano u okvirima Zakona o volonterstvu. Zakon o volonterstvu

(NN, 22/2013) definira kako se volontiranjem ne smatra obavljanje usluga koje nisu u skladu s Ustavom Republike Hrvatske, usluga za koju postoji uvjet isplate, obavljanje poslova koji su usko vezani s poslovima za koje se može zasnovati radni odnos, obavljanje usluga koje je strana dobila sukladno sudskim odlukama i presudama.

Volonter je prema Zakonu o volonterstvu (NN, 22/13) osoba koja volontersku aktivnost izvršava na području Republike Hrvatske i u okvirima zakona te osoba koja je u inozemstvu, sukladno nacionalnim i međunarodnim propisima. Kao osobe koje organiziraju volontiranje definiraju se udruge, zaklada i fundacije te ustanove i druge pravne osobe iz čijeg osnivačkog akta proizlazi da nije osnovana s ciljem stjecanja dobiti te da organizator utvrđuje potrebu za uključivanjem volontera, vrstu aktivnosti, usluga i načina pružanja usluga temeljem programa volontiranja .

Kako bi svaki volonter dobio potvrdu ili pismeni dokaz o volontiranju, na takvu potvrdu ima pravo te ju može zatražiti od ustanove u kojoj volontira ili organizatora volonterske aktivnosti, a oni su joj dužni to dostaviti. Volonteri imaju pravo na dnevni odmor, na upoznavanje s poslom te zaštitu u slučaju da je potrebna, a isto tako imaju i pravo na transport do destinacije te sve troškove vezane uz smještaj i dobivanje vize u slučaju da volontiraju u inozemstvu (NN, 22/13).

Republika Hrvatska na kraju svake godine dodjeljuje nagradu za najboljega volontera u državi, a to je najviše priznanje koje se za takvu vrstu rada može dobiti. Nagradu dodjeljuju prema Pravilniku o Državnoj nagradi za volontiranje (NN 106/07) te na prijedlog Nacionalnog odbora za razvoj volonterstva, a sredstva se osiguravaju iz državnoga proračuna (NN, 22/13).

Etički kodeks volonterstva

Etički kodeks volonterstva je donio Nacionalni odbor za razvoj volonterstva na temelju Zakona o volonterstvu (NN 22/13). Predstavlja skup vrijednosti, načela i standarda na kojima je utemeljen proces uključivanja volontera u aktivnosti kojima se potiče rad za opće dobro društvene zajednice, promiču najviše vrednote ustavnoga poretka Republike Hrvatske te se na volonterstvo gleda kao temelj civilnoga društva i razvoj demokratičnosti unutar države. Demokratičnost se razvija tako da se jača

osobna odgovornost građana volontera. Osobe koje sudjeluju i organiziraju volontiranje te njihovi korisnici obvezuju se u radu djelovati po standardima i načelima Etičkoga kodeksa (NN 22/13).

Zakon o volonterstvu (NN 58/07) navodi kako se Etički kodeks sastoji od sedam temeljnih načela na kojima se temelji rad volontera, organizatora i korisnika volontiranja.

1. NAČELO SUDJELOVANJA U DRUŠTVENIM PROCESIMA

Volontiranje predstavlja jedan od načina organiziranoga uključivanja građana u društvene procese čime svaki građanin ostvaruje mogućnost doprinosa pri rješavanju problema u zajednici i utjecaja na pozitivne promjene u društvu. Volonterski angažman građana može jedino nadopunjavati, ali nikako i zamijeniti djelatnosti i funkcije za koje postoji odgovornost drugih sudionika u rješavanju problema ili zadovoljavanju potreba u zajednici.

2. NAČELO DOBROVOLJNOSTI I SLOBODE IZBORA

Volontiranje podrazumijeva dobrovoljno ulaganje osobnoga vremena, truda, znanja i vještina u aktivnosti za dobrobit druge osobe ili opću dobrobit. Volontiranje je izraz osobne volje svakog pojedinca oslobođen od svakog oblika pritiska.

3. NAČELO ZABRANE DISKRIMINACIJE

Pravo na dobrovoljno davanje vremena, znanja vještina te primanje volonterskih usluga imaju svi ljudi bez obzira na dob, rasu, boju kože, jezik, vjeru, spol, spolnu orijentaciju, rod i rodno izražavanje, političko i drugo uvjerenje, nacionalno ili socijalno podrijetlo, imovinsko stanje, naobrazbu, društveni položaj, bračno stanje, obiteljske obaveze, članstvo ili nečlanstvo u političkoj stranci, udruzi ili sindikatu, tjelesne ili duševne poteškoće ili oboljele i druge osobne karakteristike, ako drugačije ne proizlazi iz prirode volonterskih aktivnosti.

4. NAČELO SOLIDARNOSTI, PROMOCIJE I ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA

Volontiranjem se preuzima odgovornost i izražava solidarnost prema svima članovima društva bez namjere stjecanja osobne materijalne koristi. Organizatori volontiranja i volonteri u radu s korisnicima poštuju najviše međunarodne i domaće

standarde u području promocije i zaštite ljudskih prava koja proizlaze iz uvažavanja različitosti i osobnoga integriteta svakog pojedinca.

5. NAČELO RAZVOJA OSOBNIH POTENCIJALA

Volontiranje omogućuje ljudima slobodno stjecanje novih vještina i znanja te razvoj osobnih potencijala putem cjeloživotnoga učenja.

6. NAČELO INTERKULTURALNOGA UČENJA I RAZMJENE

Volontiranje pruža mogućnost učenja od drugih te razmjenu iskustava između država, regija i različitih kultura. Suradnja s ljudima različitoga podrijetla doprinosi smanjivanju predrasuda i stereotipa te jačanju tolerancije u međunarodnom kontekstu.

7. NAČELO ZAŠTITE OKOLIŠA I BRIGE ZA ODRŽIVI RAZVOJ

Volontiranje se obavlja u skladu s međunarodnim i domaćim standardima za zaštitu okoliša i održivoga razvoja zajednice i društva.

Volonterska aktivnost u Petrinji

Volonteri u gradu Petrinji djeluju u okviru Volonterskog centra Petrinja koji se još naziva i Udruga IKS. Volonterski je centar osnovan 2012. godine i od osnutka do danas u njegov rad bilo je uključeno nekoliko stotina volontera i volonterki iz raznih država. Volonteri u svoje slobodno vrijeme pridonose zajednici tako da uče, rade i promiču pozitivne vrijednosti u gradu Petrinji, ali i na području čitave županije. Centar nudi razne opcije za ljude koji dolaze volontirati pa tako aktivno rade lutkarske predstave za djecu, pomažu u učenju u prostorijama Centra, animiraju i posjećuju korisnike Doma za starije i nemoćne te Doma za psihički bolesne odrasle osobe, sudjeluju i oslušuju probleme u gradu te pokušavaju dati sebe za dobrobit zajednice (<http://udrugaiks.hr/>).

Volonterski centar Petrinja u zadnjih nekoliko godina aktivno sudjeluje u radu s mladim ljudima grada Petrinje te često ulazi i u rad s lokalnim školama. Godine

2017. Volonterski centar u Petrinji napisao je projekt pod nazivom „*Moja škola – zajednica sa srcem*“ u kojem im je zadatak bio promicanje volontiranja i građanskoga odgoja te obrazovanja po školama u okolici grada Petrinje. U projektu koji je trajao dvije godine su proveli: lutkarske predstave o temi volonterstva u 8 osnovnih škola, radionice za učenike osnovnih škola u kojima su podigli svijest o vrijednostima volontiranja, OCD-edukacije, razvoj programa školskoga volontiranja, obilježavanje Međunarodnog dana volontera u 8 školskih zajednica, radionica Videoaktivizam, radionica izrade kreativnih učeničkih radova od kojih je napravljen Foto zid i postavljen u 8 škola te uglazbljena i snimljena Himna volontera. U sklopu navedenoga projekta, Volonterski centar je proveo akciju *Zelena čistka* u suradnji s Osnovnom školom Ivan Goran Kovačić iz Gora te su učenici i osoblje škole čistili i uređivali okoliš u vrtu škole i u prostorima oko škole te snimili video s ciljem probuđivanja svijesti o važnosti odgovornoga gospodarenja otpadom. Škola se ponosi statusom „Eko-škole“ koju je dobila kao priznanje za lijep i uređen okoliš za koji su najzaslužniji učenici i djelatnici škole u Gorama (<http://udrugaiks.hr/zelena-cistka/>).

Volonterski centar u Petrinji je 2013. godine pokrenuo projekt pod nazivom *Sat učenja, sat igranja* u kojem su volonteri dolazili u prostorije Volonterskoga centra te su im se ondje pridruživali učenici osnovnih škola kojima je trebala pomoć prilikom svladavanja nastavnoga sadržaja. Volonteri su učenicima pomoć pružali u dva termina četvrtkom ili utorkom (od 10 do 12 sati i od 15 do 17 sati). Učenici su nakon rješavanja zadaće i svladavanja nastavnog sadržaja s kojim su imali problema, spremali knjige te su uživali u kreativnim radionicama koje su im pripremili volonteri u Volonterskom centru. Na projektu *Sat učenja, sat igranja* volontirali su studenti Učiteljskog fakulteta u Petrinji koji su s Volonterskim centrom bili povezani preko kolegija Odgoj za dobrotu koji se u sklopu izbornoga kolegija izvodio na fakultetu tijekom akademske godine 2013./2014. (<http://udrugaiks.hr/sat-ucenja-sat-igranja-za-osnovnoskolce/>)

Dosadašnja istraživanja i volonterske aktivnosti u Republici Hrvatskoj

Volontiranje kod mladih i starijih osoba ima odgojnu i obrazovnu ulogu koja oblikuje njihov život jer se uz stjecanje novih znanja i učenje novih vještina mlade osobe razvijaju kroz volonterski rad. Kroz rad se razvija osjetljivosti i empatije prema osobama koje se nalaze u ranjivim društvenim skupinama, razvija se kritičko mišljenje prema društvenim potrebama te društveno zajedništvo.

Vijeća Europe usvojilo je preporuku o važnosti prepoznavanja i vrijednosti neformalnoga i informalnoga učenja te stjecanja kompetencija kroz uključivanje mladih u volonterski rad. Zadnja istraživanja o zastupljenosti volontiranja među studentskom populacijom Republike Hrvatske dokazuje da je u državi trenutačno nizak postotak studenata koji volontiraju. Važnost se zbog toga daje procjeni čimbenika koji utječu i potiču učenike i studente na uključivanje u volonterske aktivnosti, a sve u svrhu planiranja potrebnih intervencija u cilju uključivanja mladih u volonterske aktivnosti koje se nude (Forčić, 2007).

Ćavar, Pavić i Racz (2017) proveli su istraživanje među učenicima srednjih škola u gradu Vinkovcima. Istraživanje su proveli u 3 dijela tako da su se u prvom nalazila pitanja o osobnim podacima, u drugom dijelu su ispitivali stavove učenika o volontiranju te su mjereni Likertovom petstupanjskom ljestvicom na broju od 100 ispitanika. Treći dio je bio završni dio te se odnosio na aktivnosti volontiranja kod pojedinaca. Istraživanjem su dobili podatke kako više od polovine učenika smatra da se volontiranjem može upoznati puno zanimljivih ljudi te se jedna trećina slaže s tim kako se volonterskom aktivnosti može potaknuti rješavanje problema u gradskoj zajednici. Manjak volontera na razini Republike Hrvatske najviše se propisuje slaboj medijskoj popraćenosti te činjenica da se ono u društvu ne cijeni dovoljno. Nezadovoljstvo ispitanika statusom volontera je vidljivo u tome da se manje od polovine ispitanika slaže s tvrdnjom da bi volonteri trebali imati prednost prilikom zapošljavanja upravo zbog ovakvog rada u zajednici. Jedini uvjet za bolje rangiranje volontiranja ispitanici vide u suradnji s medijima te lokalnim zajednicama. Okolina bi tako saznala više o volontiranju, a time bi se i stvorila pozitivnija slika o volontiranju i osobama koje volontiraju u Hrvatskoj te se s time slaže jedna trećina ispitanika u provedenom istraživanju (Ćavar, Pavić i Racz, 2008).

Prema Zrinčak i Lakoš (2012) hrvatski volonteri najviše se uključuju u razne udruge koje su aktivne na području države. Na provedenom istraživanju 2008. godine je dobiven podatak da je u 12 mjeseci te godine samo 10 % ljudi volontiralo u nekoj ustanovi ili udruzi. Među volonterima prevladavali su muškarci, a dobiven je podatak kako najviše ljudi volontira u obliku usluga savjetovanje (75,6 %), odlazak u trgovinu (61,2%), poklanjanje odjeće ili namještaja (55,6 %) i slične aktivnosti neformalnoga karaktera. Građani Republike Hrvatske ponajviše volontiraju na sportsko-rekreacijskim aktivnostima i u organizacijama tog tipa (6,7 %) te crkvenim i religioznim događajima (5,3 %), dok su ostali oblici slabo zastupljeni, a čak je 78,7 % građana ne volontira.

Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva 2007. i 2008. godine raspisuje natječaj pod nazivom *Škola – prijatelj zajednice*, putem kojeg je nagradila 10 hrvatskih škola za nove volonterske inicijative koje su škole pokrenule i provele, a čiji je temeljni cilj bio poboljšavanje života u zajednici. Nakon toga, počelo se razvijati sve više projekata koji su radili u sklopu odgojno-obrazovnih ustanova, a cilj im je bio raditi u korist lokalne zajednice (<https://zaklada.civilnodrustvo.hr/zaklada/misija-vizija-ciljevi>).

Prema Kotlar i Bašić (2010) škole u Splitu su uspješno krenule s razvojem volonterskih programa u kojima od 26 srednjih škola, volonterstvo se aktivno potiče u 16 škola, dok u školama u prosjeku godišnje volontira 31 učenik. Učenici su najčešće uključeni u organiziranje humanitarnih akcija, pomoći u domovima za starije i nemoćne, bolnicama i sličnim ustanovama. *Volontiranje je moj đir* je projekt pokrenut na inicijativu splitskih učenika, a za cilj je imao podržavanje i formiranje volonterskih timova srednjih škola kojima je obuhvaćeno područje 11 škola. Akcijama su uređivali dječje vrtiće u gradu te uređivali gradske plaže.

Rakas-Drljan i Mažić (2013) istraživali su navike i stavove učenika prema učenju i to na uzorku učenika samo 7. razreda iz 35 osnovnih škola na području Sisačko-moslavačke županije. Dobiveni su rezultati kako 11 % učenika voli učiti te kako ih više od polovine uči radi ocjene i samo ako imaju najavljeno ispitivanje. Učenike loša ocjena motivira na rad, a trećina učenika se izjasnila kako redovito piše domaće zadaće te tako izvršava svoje školske obveze. Tvrdnje pomoću kojih su ispitivali su: *Volim učiti, Redovito pišem domaću zadaću, Volim grupne oblike rada u nastavi,*

Učim i pišem domaću zadaću dulje od dva sata dnevno, Učim samo radi ocjene, Učitelje pitam ako mi nešto nije jasno i druge. 46 % učenika izjasnilo se kako će upitati učitelja ako mu nešto ne bude bilo jasno te 78 % učenica i 75 % učenika više preferira grupni nego individualni oblik rada tijekom nastave. Relja (2006) je na uzorku od 100 učenika 4. i 7. razreda istraživala kako se učenici osjećaju u školi. 74 % učenika tako izjavljuje kako vole ići u školu, učenici 4. razreda izjavljuju kako im je nastavni predmet Priroda i društvo težak, ima puno gradiva te učitelj puno traži od njih. Učenici 4. razreda za Hrvatski izjavljuju kako im je težak jer ima puno gramatike te da ne znaju dobro čitati i pisati, za matematiku u 4. razredu smatraju kako im je teška.

Volontiranje u stranim školama

Volontiranje u Italiji i talijanskim školama organizirano je kroz organizaciju *Castelli International School* koja kroz školsku godinu provodi razne projekte. Projekti koje je osmislila organizacija prezentiraju se roditeljima i osoblju prvoga dana školske godine, u istodobno se prezentiraju i ostale školske aktivnosti koje će se provoditi. Volonteri u školi su mlade osobe ili roditelji, a neki od primjera volonterskih aktivnosti su bile: roditelj pomagač u razredu, roditelj mentor, pratilac na školskim izletima, pomagač u organizaciji školskih priredbi, pomagač interesne skupine (roditelj koji posjeduje znanja iz područja koja u okviru školskog programa nisu uključena kroz redovnu i izbornu nastavu). Volontiranje se u prvom i drugom razredu osnovne škole često organizira u takvom obliku da volonteri (roditelji ili netko drugi) s učenicima provode vrijeme čitajući (Novoselić, Domišljatović, Bogut, 2013).

Budući da je u neposrednoj nastavničkoj praksi uočeno kako izvjestan broj djece mlađe osnovnoškolske dobi nema dovoljno razvijene predčitalačke vještine odnosno čitačke sposobnosti, uključivanje volontera u procese izvannastavnog čitanja je višestruko korisno. Proces čitanja složena je aktivnost primanja informacija u pisanom obliku koja ovisi o nekoliko sposobnosti i vještina koje se postupno razvijaju. Ono što obično nazivamo čitanjem je zadnja aktivnost u tom nizu primanja informacija te se temelji na primjeni abecednoga načela (Čudina-Obradović, 1995). Da bi dijete naučilo čitati, prethodno mora ovladati sljedećim predčitalačkim

vještinama: razvijanje govora, razvoj govorne osjetljivosti, raščlamba riječi na glasove, usvajanje pisanih znakova (slova) i prijenos govora u pisani tekst te prevođenje izgovorenih glasova u napisana slova i obrnuto (Pavličević -Franjić, 2005).

Volonteri, pomagači u čitanju, svojim dolaskom pomažu u sustavnom vježbanju početnog čitanja, čitanja s razumijevanjem, brzom, interpretativnom i kreativnom čitanju raznih djela čime se učenike potiče na čitanje, razvija ljubav prema pisanoj riječi te uspostavlja i olakšava literarna komunikacija (Rosandić, 2008). Kako se ovakvom volontiranju odazvao veći broj roditelja učenika škole, povratne informacije učenika o tome su bile razne. Neki su učenici bili negativnog stava prema tome da su im roditelji u školi kao volonteri te se u tim slučajevima roditelje slalo u druge razredne odjele (Novoselić i sur., 2013).

Volontiranje je u Sjedinjenim Američkim Državama organizirano tako da fizička osoba volontira u školama i raznim drugim državnim ustanovama. Osoba koje volontira može biti učenik tih škola, roditelj učenika ili neka druga osoba. Volonteri rade u knjižnicama na fakultetima ili u školama, rade u menzama ili kuhinjama, rade kao čistači ili čuvari, održavaju nastavu iz nekih izbornih predmeta i tako prezentiraju svoje hobije ili strasti te rade od kuće na raznim projektima vezanima uz školu. Osim pomaganja ovakvog oblika, volonteri učenicima nakon nastave pomažu i oko učenja. Kao volonteri koji se angažiraju oko pomoći u obliku instrukcija iz nastavnoga sadržaja javljaju se stariji kolege iz škole. Cijelo osoblje škole volonterima u tom slučaju, pomaže i daje im sve potrebne informacije koje su im potrebne kako bi svoj posao mogli obaviti kvalitetno (<https://mcpasd.k12.wi.us/northside/parents/volunteer-opportunities-0/volunteering-schools>).

EVS ili Europski volonterski servis jedan je od dijelova Erasmus+ projekta koji pojedincima daje mogućnost volontiranja u nekom od međunarodnih projekata unutar neke od zemalja članice Europske unije, državama članicama EFTA (Island, Norveška i Lihtenštajn) i još ponekima. Europski volonterski servis pruža volonteru jedinstvenu priliku putovati, učiti, razvijati solidarnost i međusobno razumijevanje te toleranciju. EVS postoji u 2 oblika, jedan je kratkoročan i traje od 2 tjedna do 2 mjeseca, a drugi je dugoročan i traje od 2 mjeseca do godinu dana. Na EVS mogu se

prijaviti sve mlađe osobe u dobi od 17 do 30 godina koje ne moraju nužno imati radno iskustvo na nekom polju ili imati neko obrazovanje. Volonter koji se prijavljuje na EVS projekt prvo mora pronaći organizaciju koja je akreditirana za slanje volontera na takve projekte te nakon toga mora pronaći organizaciju koja će ih primiti u stranoj državi. Osoba nakon toga mora poslati motivacijsko pismo i životopis. Organizacija preko koje volonter ide u drugu zemlju odgovorna je za pripremu volontera te ga mora informirati o proceduri, EVS treningu i EVS obliku praćenja volontera tijekom njihova boravka u stranoj državi. Volonter u stranoj državi volontira 5 do 7 dana tjedno te maksimalan broj radnih sati iznosi 40 sati po tjednu. EVS od volontera zahtijeva i pohađanje i sudjelovanje u treninzima koje oni održavaju prije odlaska, prilikom odlaska i za vrijeme volontiranja u stranoj državi. Volonter u stranoj državi ne prima plaću, već mu je osigurano sve od strane EVS-a: besplatan prijevoz, smještaj, hrana, lokalan prijevoz, učenje stranog jezika te džeparac koji pokriva Europska komisija. (<https://europeanvoluntaryservice.org/whatis-evs/>)

ORGANIZIRANJE VOLONTIRANJA U PRVOJ OSNOVNOJ ŠKOLI U PETRINJI

Volontiranje u Prvoj osnovnoj školi u Petrinji provodi se od listopada 2018. godine. Suradnja studenata Učiteljskog fakulteta i Prve osnovne škole prva je zasad zabilježena suradnja u gradu Petrinji dok su slične suradnje bile zabilježene između fakulteta i Volonterskog centra Petrinja na projektu *Sat učenja, sat igranja* tijekom 2013. godine. U proces organizacije pomoć učenicima u učenju krenulo se zbog prepoznatih potreba unutar škole te pokazivanja interesa kako bi se takvim potrebama mogao udovoljiti u suradnji s fakultetom i studentima kojima je Prva osnovna škola metodička vježbaonica te čije učenike oni i poznaju. Problem je bio vidljiv u ocjenama nekih učenika, u kvaliteti izvršavanja školskih obveza koja se ponajviše očitavala u pisanju domaćih zadaća. Također, neki od problema koji su se pojavili bili su i nedovoljna spremnost učenika za pismena i usmena ispitivanja te ne zadovoljavanje ishoda učenja koji su pred njih postavljeni.

Prvi korak u organizaciji volontiranja je bio dolazak u školu i informiranje vodstva škole o ideji i obliku na kojem će se zasnovati volontiranje u njihovoj školi. Nakon informiranja slijedio je razgovor s učiteljima koji će svoje učenike i roditelje

obavijestiti o satima volontiranja i vidjeti koliki interes će te strane pokazati. Nekoliko tjedana nakon prvog razgovora u školi, došle su prve informacije te je postojao velik interes škole i učenika za pokretanje projekta. U razgovoru sa stručnim osobljem škole, dogovorena je učionica (učionica glazbene kulture) i termini u kojima će studenti svakodnevno dolaziti u školu. Postignut je dogovor da će škola javljati studentima ako tijekom nadolazećega tjedna redovite nastave neće biti zbog predviđenih aktivnosti ili pak izvjesnih drugih nepredviđenih okolnosti. Nastavni sati u školi će biti organizirani u terminu petog i šestog školskog sata, a razlog je ponavljanje nastavnoga sadržaja koji su učenici obrađivali na satu te rješavanje zadataka koji su im zadani za domaću zadaću.

Idući korak nakon dogovora sa školom bio je informiranje studenata fakulteta o volonterskoj aktivnosti. U volontiranje će se uključiti studenti prve, druge i treće godine Učiteljskog studija jer će ti studenti na četvrtoj i petoj godini ulaziti u razrede i održavati javne i individualne sate. Odlascima na volontiranje planira se utjecati na smanjivanje te eliminiranje stresa pred odlaske na javne sate i prve ulaske u vježbaonice i razvijati samopouzdanje te stjecanje iskustva za različite situacije na koje će naići tijekom rada. Studenti su informirani o volontiranju na fakultetu tijekom kratkog prezentiranja projekta u kojem su dobili sve informacije o volontiranju te imali priliku pitati sve što ih zanima. Volontiranje u školi organizirano je i kao dio izbornoga kolegija Volontiranje u obrazovanju te nakon odrađenoga volontiranja studenti mogu prijaviti ispit te dobiti 4 ECTS boda.

Prije prvih studentskih dolazaka u školu, škola je roditeljima slala privole koje su trebali potpisati, a u tom procesu učitelji su sudjelovali kao medijatori. Privole su dokumenti koji dopuštaju učenicima da dolaze na sate volontiranja koji su organizirani u školi, a bez te privole studenti ne mogu raditi s učenicima. Nakon dobivanja privole počeli su sati volontiranja. Tijekom prvih odrađenih sati u procesu su bili uključeni i studenti viših godina Učiteljskog fakulteta koji su mlađim kolegama pomagali u svladavanju prvih učiteljskih koraka prenoseći im osobna iskustva u dosadašnjem radu s učenicima. Studenti su učenicima pomagali prilikom svladavanja nastavnoga sadržaja iz Matematike, Hrvatskog jezika, Prirode i društva, a ponekad se ponavljao nastavni sadržaj iz Engleskog ili Njemačkog jezika te Vjeronauka.

Metodički postupci u radu

Studenti Učiteljskog fakulteta s učenicima Prve osnovne škole rade u učionici u kojoj su klupe namještene u obliku karakterističnom za frontalni oblik rada. Klupe se usmjerene prema ploči i u 3 reda. Kako rad s učenicima na volontiranju nije zamišljen kao frontalni oblik rada, rad s učenicima je usmjeren na grupni i individualan način rada. Individualnim oblikom rada svakom se učeniku želi dati prilika da u skladu sa svojim mogućnostima shvati i usvoji određeni nastavni sadržaj. Svaki student je radio s jednim učenikom pa se time pokušavalo iz svakog učenika dobiti onaj maksimum znanja koje učenik u određeno vrijeme može iskazati te prezentirati studentima-volonterima. Zadaci koji se učenicima tijekom ponavljanja zadaju prilagođeni su mogućnostima pojedinca, a učenike se potiče na rješavanje nekih složenijih zadataka u slučaju da im klasični postanu lagani (Stevanović, 2003). Studenti dolaze u većem broju na volontiranje te se tako želi stvoriti atmosfera u kojoj će se svakom učeniku moći pristupiti na individualan način i tako pokušati pomoći. Grupni način rada izvodi se u slučajevima kada volonteri neće moći doći u većem broju. Takvim načinom olakšava se rad studentima, a učenici djeluju suradnički te pomažu jedni drugima i zajedno rješavaju zadatke koji su im zadani. Metode rada koje su učestale na satima volontiranja su metoda dijaloga kojom se nastoji motivirati učenike i olakšati im daljnji proces učenja nastavnoga sadržaja za koji im treba više vremena da ga shvate. Osim metode dijaloga, studenti s učenicima matematiku obrađuju na zadacima s tekstom. Takvim načinom se želi produbiti učeničko razmišljanje i na zanimljiv način prezentirati im nastavni sadržaj koji je prije bio problem, a osim toga potiče se proces razumijevanja pročitana koji je osnovni cilj i temeljna svrha svakoga čitanja (Čudina-Obradović, 2014). Korištenjem informacijsko-komunikacijske tehnologije kroz vizualno prikazivanja nekog nastavnog sadržaja primjerice iz Prirode i društva ili Hrvatskog jezika pomoću prijenosnog računala ili korištenjem pametnoga telefona postiže se lakše usvajanje nastavnog sadržaja koji su učenici teže savladali (Goosen i Anderson, 1996).

METODE ISTRAŽIVANJA

Da bi se utvrdilo imaju li volonterske aktivnosti studenata ovog tipa utjecaja na savladavanje određenih nastavnih sadržaja te kako ovakav oblik rada utječe na stavove studenata o budućem zanimanju, provedeno je istraživanje. Cilj ovoga istraživanja je utvrditi kako će studentska aktivnost u obliku kontinuiranih dolazaka u Prvu osnovnu školu pomoći učenicima u shvaćanju nastavnog sadržaja s kojim su imali poteškoća, olakšati im javno nastupanje i usmeno odgovaranje te pomoći i stvoriti naviku pisanja domaćih zadaća. Nadalje, pokušat će se uvidjeti hoće li se studenti kroz volonterski rad u procesu dodatne edukacije osloboditi stresa pred buduće dolaske u vježbaonice, naučiti lijepo pisati po ploči te dobiti dojam kako je to raditi posao učitelja, a ujedno i pripremati učenike za nadolazeće provjere znanja.

Istraživanje se provodi uz pretpostavku da će se do kraja školske godine vidjeti pozitivan pomak u učeničkom shvaćanju nastavnih sadržaja te u njihovom izvršavanju školskih obveza, da će se kod studenata razviti samopouzdanje prilikom dolazaka u vježbaonice te da će iskustveno znati kad i kako reagirati ako ih učenik nešto upita, dok se kod učitelja želi provjeriti kako je i u kojoj mjeri studentski rad utjecao na učenike s kojima su dodatno radili studenti volonteri.

U skladu s postavljenim ciljem istraživanja, tijekom mjeseca veljače sastavljena su pitanja za 3 ankete koje su bile potrebne za izradu diplomskoga rada. Ankete su namijenjene učenicima i učiteljima u Prvoj osnovnoj školi u Petrinji i to samo onim učenicima koji dolaze na sate volontiranja koje vode studenti Učiteljskog fakulteta te učiteljima iz čijih razrednih odjela dolaze ti učenici, a jedna anketa namijenjena je i studentima Učiteljskog fakulteta koji vode sate volontiranja u Prvoj osnovnoj školi u Petrinji. Anketa koja je dana studentima sastoji se od 16 tvrdnji na koje su studenti morali odgovoriti izjašnjavajući svoj stav od potpunoga slaganja do potpunoga ne slaganja s navedenom tvrdnjom te prostor za izjavu u koji su mogli napisati svoj dojam te pozitivne ili negativne strane volontiranja u školi. Učenička anketa je sastavljena od 3 pitanja u kojem su morali napisati svoj spol, razred u koji idu i kakav uspjeh su imali na kraju prošle školske godine te od 19 tvrdnji na koje su morali odgovoriti izražavajući svoj stav od potpunoga slaganja do potpunoga ne slaganja. Učitelji su dobili anketu u kojoj su morali napisati svoj spol, razred kojem predaju te odgovoriti na 18 tvrdnji izražavajući svoj stav od potpunoga slaganja do potpunoga ne slaganja s navedenim tvrdnjama. Na kraju ankete imali su prostor za izjavu u koju su mogli napisati svoj dosadašnji dojam o studentskoj aktivnosti u

Prvoj osnovnoj školi te kako se to odražava na učenike koji dolaze na sate volontiranja. Anketiranje učenika provedeno je u skladu s Etičkim kodeksom što znači da su im prije anketiranja njihovi roditelji trebali potpisati suglasnost o provođenju anketiranja. Ankete su dobili tek kad su suglasnosti donijeli studentima. Svim učenicima se prije pisanja ankete objasnio način ispunjavanja te im se napomenulo da je anketa anonimna te da se njihovi odgovori neće ocjenjivati.

Istraživanje je provedeno na uzorku od 21 učenika od 2. do 4. razreda osnovne škole (8 do 11 godina). Od navedenih je 7 učenika i 14 učenica Prve osnovne škole, učenici nisu dolazili iz istih razrednih odjela. U istraživanju je sudjelovalo 19 studenata Učiteljskog fakulteta Odsjeka u Petrinji koji su u procesu volontiranja bili od početka pa do kraja školske godine te na uzorku od 5 učitelja razredne nastave. Istraživanje je provedeno u Prvoj osnovnoj školi na učenicima i učiteljima koji su ankete ispunjavali sredinom mjeseca ožujka i krajem svibnja, dok su studenti anketu ispunjavali online putem Google obrazaca u istom vremenskom razmaku. Ispitivanje je provedeno anketnim upitnikom koji je konstruiran za ovo istraživanje te su odgovori obrađeni pomoću Likertove skale gdje su stupnjevi kodirani brojevima od 1 do 5, pri čemu se brojem 1 označava potpuno ne slaganje s navedenim tvrdnjama, a brojem 5 potpuno slaganje s navedenim tvrdnjama. Tvrdnje za učenike bile su vezane uz općenito nastavno okruženje i učenička razmišljanja te školske obveze, dok su kod učitelja tvrdnje bile povezane s objektivnim i subjektivnim viđenjem cjelokupnoga nastavnog procesa te se od učitelja tražila kratka izjava kao povratna informacija o studentskom radu te kako je to utjecalo na učenike koji sudjeluju u procesu volontiranja. Studentske tvrdnje su se odnosile na njihov dojam o učiteljskom pozivu, kompetencijama te iskustvu koje bi trebali steći tijekom volontiranja te se tražila izjava o volonterskoj aktivnosti u Prvoj osnovnoj školi i njihov dojam o radu u školi te učenicima tijekom perioda volontiranja.

REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Učenici

Temeljem provedenoga istraživanja među učenicima od 2. do 4. razreda su dobiveni sljedeći rezultati. Učenici su anketirani u mjesecu ožujku i svibnju, a ankete

(Prilog 1) koje su im dane su identične jer se temeljem istih pitanja planiralo vidjeti koliko su učenici napredovali te koliko se elemenata unutar nastavnoga procesa ili učeničkoga znanja uspjelo promijeniti sukladno studentskom radu.

Tablica 1. Rezultati ankete iz ožujka kod učenika u Prvoj osnovnoj školi u Petrinji

PITANJA	ODGOVORI (%)				
	1	2	3	4	5
1.	14,3	0	9,5	47,6	28,6
2.	14,3	28,6	9,5	14,3	33,3
3.	28,6	4,8	33,3	0	33,3
4.	23,8	14,3	4,8	19	38,1
5.	4,8	9,5	19	4,8	61,9
6.	14,3	14,3	9,5	14,3	47,6
7.	47,6	9,5	0	14,3	28,6
8.	42,9	9,5	4,8	4,8	38,1
9.	23,8	9,5	9,5	9,5	47,6
10.	19,	9,5	19	4,8	47,6
11.	9,5	0	9,5	4,8	76,2
12.	42,9	9,5	4,8	14,3	28,6
13.	4,8	4,8	4,8	14,3	71,4
14.	9,5	0	0	4,8	85,7
15.	52,4	14,3	4,8	19	9,5
16.	42,9	0	9,5	19	28,6
17.	52,4	9,5	0	4,8	33,3
18.	28,6	0	19	0	52,4

19.	28,6	9,5	4,8	19	38,1
-----	------	-----	-----	----	------

Prvom anketom dobiveni rezultati pokazuju kako se najviše učenika djelomično slaže s tvrdnjom da vole ići u školu i to u postotku od 47,6 % odnosno 10 učenika te se samo 14,3 % učenika ne slaže s tom tvrdnjom. Podijeljena su mišljenja bila o pitanju slušaju li na nastavi pa je tako 33,3 % učenika izjavilo da se slaže s tvrdnjom, dok 14,3 % učenika ne sluša na nastavi i označili su da se ne slažu s navedenom tvrdnjom. Podjednaki stavovi su i oko tvrdnje da uvijek dobiju malo domaće zadaće pa se tako 33,3% učenika slaže s navedenom tvrdnjom, 33,3 % učenika je ostao neodlučan, dok se 28,6 % učenika ne slaže s navedenom tvrdnjom. Da zadaća koju dobiju od učitelja nije lagana smatra 38,1 % učenika odnosno 8 do 21 učenika koji su sudjelovali u anketi, a 23,8 % učenika ne slaže se s navedenom tvrdnjom te misli da je zadaća ipak lagana. Čak 61,9 % učenika je izjavilo da redovito piše domaću zadaću dok samo 4,8 % učenika izjavljuje da ne piše zadaću redovito. Zbrajati i oduzimati napamet zna 47,6 % učenika, dok su ostali odgovori ostali podjednaki te se po 14,3 % učenika ne slažu s tvrdnjom te se djelomično slažu ili se djelomično ne slažu dok su samo 9,5 % učenika ostali neodlučni. Da je matematika teška smatra 38,1 % učenika, dok se malo veći broj od 42,9 % učenika ne slaže s navedenom tvrdnjom. Čitati na satu voli čak polovica, odnosno 47,6 % učenika, dok se 23,8 % učenika ne slaže s tvrdnjom te oni ne vole čitati. Čitanje na glas kod kuće vježba 47,6 % učenika dok je 19 % neodlučno te isti broj kod kuće ne čita naglas. Da im je lakše čitati pred studentima smatra 76,2 % učenika dok je samo 9,5 % neodlučnih te isti taj broj izjavljuje svoje ne slaganje s navedenom tvrdnjom. Kod kuće čita 28,6 % učenika, dok 42,9 % učenika izjavljuje kako kod kuće ne vole čitati. Zadatke na ploči voli rješavati 71,4 % učenika, dok se 14,3 % učenika djelomično slažu s tvrdnjom da vole rješavati zadatke na ploči, a po 4,3 % učenika je neodlučno, djelomično se ne slaže i u potpunosti se ne slaže. Na tvrdnju da studenti učenicima dodatno pojasne zadatke koji im nisu jadni potvrdno je izjavilo 58,7 % učenika te se jedan učenik djelomično slaže, a 9,5 % se ne slažu s ovom tvrdnjom. Na tvrdnju „ Priroda i društvo mi nije zanimljiv predmet“ je slaganje izjavilo 9,5 % učenika dok se 52,4 % učenika ne slaže s njom. Strah od javljanja i pitanja učitelja ili učiteljice ako im nešto nije jasno ima 28,6 % učenika dok ih 42,9 % smatra da tvrdnja nije točna. Usmeno odgovarati više voli 33,3 % učenika dok ih se 52,4 % izjasnilo da su im pismeni ispiti ipak lakši, a da je matematika lakša nakon sata

tjelesne i zdravstvene kulture smatra 52,4 % učenika, 19 % ih se ne može odlučiti te 28,6 % smatra da navedena tvrdnja nije točna. Jednak odnos učitelja prema svim učenicima u razredu je potvrdilo 38,1 % učenika dok se 19 % djelomično slaže, 4,3 % je neodlučno, 9,5 % se djelomično ne slažu, a čak 28,6 % učenika smatra da odnos nije jednak.

Tablica 2. Rezultati svibanjske ankete učenika u Prvoj osnovnoj školi u Petrinji

PITANJA	ODGOVORI (%)				
	1	2	3	4	5
1.	9,5	9,5	4,8	19	57,1
2.	4,8	14,3	23,8	33,3	23,8
3.	4,8	19	14,3	19	42,9
4.	19	19	9,5	28,6	23,8
5.	19	23,8	9,5	14,3	33,3
6.	0	23,8	4,8	23,8	47,6
7.	28,6	19	14,3	28,6	9,5
8.	23,8	14,3	9,5	38,1	14,3
9.	9,5	23,8	28,6	23,8	14,3
10.	4,8	14,3	23,8	23,8	33,3
11.	9,5	4,8	9,5	28,6	47,6
12.	28,6	9,5	19	28,6	14,3
13.	4,8	0	14,3	23,8	57,1
14.	9,5	9,5	0	19	61,9
15.	33,3	19	14,3	14,3	19

16.	19	0	9,5	33,3	38,1
17.	42,9	14,3	14,3	19	9,5
18.	19	9,5	9,5	23,8	38,1
19.	4,8	4,8	14,3	19	57,1

Drugom anketom danom učenicima su dobiveni slični rezultati, no vidljive su neke razlike. Na pitanje vole li ići u školu je sada potvrdno odgovorilo 57,1 % učenika, dok se djelomično s tvrdnjom slaže 19 % učenika te se po 9,5 % učenika izjavila da ne vole ići u školu te da se djelomično ne slažu s navedenom tvrdnjom. Slaganje s tvrdnjom da uvijek slušaju na nastavi se izjasnio 23,8 % učenika te je djelomično slaganje izjavilo 33,3 % učenika te je neodlučno ostalo 23,8 %. Svoje djelomično slaganje je izjavilo 14,3 % te se samo 4,3 % učenika nije složio s tvrdnjom da uvijek sluša na nastavi. 42,9 % učenika smatra da im učitelji zadaju malo domaće zadaće dok se s tom izjavom ne slaže samo 4,3 % učenika. Da im zadaća nije lagana smatra 23,8 % učenika, 28,6 % se djelomično slaže dok je 19 % učenika izjavilo svoj ne slaganje te djelomično ne slaganje s navedenom tvrdnjom. Da redovito pišu domaću zadaću izjasnilo se 33,3 % učenika, 14,3 % izjavilo je da se djelomično slaže s tim, dok 19 % učenika ne piše redovito domaću zadaću te se 23,8 % učenika ne slaže s tvrdnjom da redovito pišu domaću zadaću. 47,6 % učenika se u potpunosti slaže s tvrdnjom „Znam zbrajati i oduzimati napamet“ dok se djelomično ne slaže i djelomično slaže s tvrdnjom 23,8 % učenika, neodlučna je 9,5 % učenika te se niti jedan ne slaže s navedenom tvrdnjom. Prste tijekom zbrajanja i oduzimanja koristi 9,5 % učenika, 28,6 % učenika se djelomično slaže s tim dok je svoje ne slaganje izjavilo 28,6 % učenika. Matematiku kao teškim predmetom smatra 14,3 % učenika, djelomično se slaže 38,1 % učenika dok je 23,8 % učenika izjavilo kako im matematika nije težak predmet. Čitati na satu voli 14,3 % učenika, dok se 23,8 % učenika djelomično slaže i isti taj broj djelomično ne slaže s navedenom tvrdnjom. 28,6 % učenika je ostalo neodlučno, a samo 9,5 % učenika je izjavilo kako ne vole čitati na satu. Čitanje naglas kod kuće vježba 33,3 % učenika, 23,8 % učenika se djelomično slaže te je isti broj neodlučan, dok samo 4,3 % učenika ne vježba čitanje na glas doma te se 14,3 % učenika djelomično ne slaže s navedenom tvrdnjom. 47,6 % učenika radije čita pred studentima nego pred učiteljem ili učiteljicom te se 28,6 % učenika djelomično slaže s tim, a po 9,5 % učenika su neodlučna te se isti broj učenika ne slaže s tvrdnjom dok se 4,3 % djelomično ne slaže s navedenom tvrdnjom. Kod kuće ne voli čitati 14,3 % učenika, 28,6 % ih je izjasnilo svoje

djelomično slaganje s tom tvrdnjom dok isti postotak učenika voli čitati kod kuće. Rješavati zadatke na ploči voli 57,1 % učenika, 23,8 % ih se djelomično slaže, dok je 14,3 % učenika neodlučno te samo 4,8 % učenika ne voli rješavati zadatke na ploči. 61,9 % učenika se slaže s tvrdnjom da im studenti dodatno pojašne zadatke koje nisu shvatili na nastavi, 19 % se djelomično slaže, a po 9,5 % učenika se djelomično i u potpunosti ne slažu s navedenom tvrdnjom. Prirodu i društvo kao nezanimljiv predmet smatra 19 % učenika, 33 % učenika izjavljuje kako se ne slažu s navedenom tvrdnjom, 19 % učenika se djelomično ne slaže dok se po 14,3 % učenika djelomično slaže ili je neodlučno po pitanju ove tvrdnje. Strah od ispitivanja učitelja ili učiteljice ima 38,1 % učenika, djelomično se slaže 33,3 %, a svoj ne slaganje je izjavilo 19 % učenika dok je samo 9,5 % učenika ostala neodlučna. Pismeni ispit više voli 42,9 % učenika, dok samo 4,3 % učenika smatra da mu je lakše usmeno odgovarati. 14,3% učenika se djelomično ne slažu s tvrdnjom da je pismeni teži nego usmeni, isti postotak je neodlučan dok se 19 % djelomično slaže da im je pismeni ispit teži nego usmeni. Matematiku nakon sata tjelesne i zdravstvene kulture lakše „podnosi“ 38,1 % učenika, 23,8 % se djelomično slaže dok se po 9,5 % učenika djelomično ne slaži i neodlučna su te 19 % učenika ne slaže s navedenom tvrdnjom. Da učitelj ili učiteljica imaju jednak odnos prema svim učenicima u razredu smatra 57,1 % učenika, 19 % se djelomično slaže, a 14,3 % učenika su neodlučni. Samo 4,3 % učenika se ne slaže s tvrdnjom da se učiteljica ili učitelj jednako odnose prema svim učenicima te se isto tako samo 4,3 % učenika djelomično ne slaže.

Studenti

Studenti su anketirani u mjesecu ožujku i svibnju, a ankete (Prilog 2) koje su im dane identične su jer su se željele utvrditi promjene u radu i pogled na učiteljski posao, kako volontiranje u školi utječe na nastavni proces i sve sudionike unutar nastavnog procesa.

Tablica 3. Rezultati ankete iz ožujka koju su ispunjavali studenti Učiteljskog fakulteta u Petrinji

PITANJA	ODGOVORI (%)				
	1	2	3	4	5
1	0	0	0	0	100
2	0	0	0	15,8	84,2
3	0	0	5,3	52,6	42,1

4	0	0	0	26,3	73,7
5	0	10,5	5,3	21,1	63,2
6	0	0	10,5	21,1	68,4
7	0	0	0	36,8	63,2
8	0	0	31,6	42,1	26,3
9	0	0	5,3	26,3	68,4
10	0	0	21,1	15,8	63,2
11	10,5	36,8	26,3	26,3	0
12	21,1	31,6	26,3	21,1	0
13	0	5,3	52,6	36,8	5,3
14	0	0	0	21,1	78,9
15	0	0	0	10,5	89,5
16	68,4	10,5	21,1	0	0

Prvom je anketom dobiven rezultat kako 100 % studenata smatra da je važno pomagati ljudima kojima je potrebna pomoć. 84,2 % studenata je zadovoljno odabirom budućega zanimanja dok se 15,8 % njih slaže s ovom tvrdnjom. 42,1 % studenata smatra kako će završetkom studija dobiti dovoljno kompetencija za zanimanje učitelja, 52,6 % ih se djelomično slaže dok je samo jedna osoba ostala neodlučna. 73,7 % studenata se osjeća ugodno u školi dok se 26,3 % djelomično slaže s navedenom tvrdnjom. Pisanje po ploči ne predstavlja problem 63,2 % studenata, 21,1 % ih se djelomično slaže, 5,3 % je neodlučno dok je 10,5 % studenata izjavilo kako se djelomično ne slaže. 68,4 % studenata smatra kako djecu treba osposobiti za suvremen način života, 21,1 % se djelomično slaže dok je 10,5 % ispitanika ostalo neodlučno. 63,2 % studenata smatra da im je zanimljivo pomagati učenicima prilikom pojašnjavanja domaće zadaće, a 36,8 % njih se djelomično slaže s navedenom tvrdnjom. 26,3 % studenata smatra kako je upoznato s puno načina na koje učenicima može pojednostaviti nastavni sadržaj iz matematike, 42,1 % studenata se djelomično slaže dok je 31,6 % studenata ostalo suzdržano. 68,4 % studenata smatra da učenici pozitivno reagiraju na kreativne načine pojašnjavanja nastavnog sadržaja, 26,3 % ih se djelomično slaže s tvrdnjom dok je 5,3 % njih ostalo neodlučno po pitanju odgovora na ovu tvrdnju. Podršku i pomoć tijekom volontiranja od strane kolega ima 63,2 % studenata, 15,8 % ih se djelomično slaže s tvrdnjom te je neodlučnih 21,1 % studenata. 26,3 % studenata se djelomično složilo s izjavom da su ih učenici svojim ponašanjem neugodno iznenadili, 26,3 % je ostalo neodlučno dok se 36,5 % studenata djelomično ne slaže te 10,5 % njih izjavljuje potpuno ne slaganje s navedenom tvrdnjom. S tvrdnjom da su se neugodno iznenadili

nerazumijevanjem nastavnoga sadržaja za koji su mislili da bi učenicima trebao biti jasan se djelomično složilo 21,1 % studenata, a 26,3 % je ostalo neodlučno te se 31,6 % njih djelomično ne slaže, a 21,1 % se u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom. Samo 5,3 % studenata je izjavilo potpuno slaganje s tvrdnjom da je u potpunosti upoznat s metodama motiviranja učenika, 36,8 % je djelomično upoznato dok je 52,6 % njih neodlučno te se samo 5,3 % djelomično ne slaže s navedenom tvrdnjom. Motiviranje kao važnom sastavnicom sata smatra 78,9 % studenata, a ostatak od 21,1 % se djelomično slaže s tim. 89,5 % studenata se u potpunosti slaže s tvrdnjom da su se dobro osjećali kad su im učenici javili da su dobili visoku ocjenu iz ispita, a 10,5 % njih se djelomično složilo s tom tvrdnjom. 68,4 % studenata je izjavilo potpuno ne slaganje s tvrdnjom da smatraju da se domaća zadaća ne treba zadavati dok se 10,5 % izjavilo djelomično ne slaganje i 21,1 % se izjasnilo kao neodlučnima po pitanju ove tvrdnje.

Tablica 4. Rezultati svibanjske ankete studenata Učiteljskog fakulteta u Petrinji

PITANJA	ODGOVORI (%)				
	1	2	3	4	5
1	0	0	0	15,8	84,2
2	0	0	0	21,1	78,9
3	0	5,3	21,1	36,8	36,8
4	0	0	0	26,3	73,7
5	0	15,8	10,5	26,3	47,4
6	0	0	0	21,1	78,9
7	0	0	0	26,3	73,7
8	0	0	10,5	57,9	31,6
9	0	0	5,3	10,5	84,2
10	0	0	0	10,5	89,5
11	15,8	42,1	10,5	21,1	10,5

12	10,5	31,6	31,6	10,5	15,8
13	0	0	21,1	52,6	26,3
14	0	0	0	21,1	78,9
15	0	0	0	10,5	89,5
16	68,4	10,5	15,8	0	5,3-

Drugom anketom danom studentima dobiveni su slični rezultati, no vidljive su neke razlike. 84,2 % studenata odgovorilo je kako smatra da je važno pomagati ljudima kojima je potrebna pomoć, dok se s izjavom djelomično slaže 15,8 %. 78,9 % ispitanih u potpunosti je zadovoljno odabirom budućega zanimanja, dok se s tvrdnjom djelomično slaže 21,1 % ispitanih. 36,8 % studenata se u potpunosti slaže da će završetkom studija dobiti dovoljno kompetencija za zanimanje učitelja te se djelomično s tvrdnjom slaže isti broj ispitanika. 21,1 % studenata djelomično se slaže s tvrdnjom da će završetkom studija dobiti dovoljno kompetencija za zanimanje učitelja, a samo 5,3 % ispitanih se djelomično ne slaže s navedenom tvrdnjom. S tvrdnjom „osjećam se ugodno u školi“ u potpunosti se slaže 73,7 % dok se djelomično slaže 26,3 % studenata. 47,4 % studenata u potpunosti se slaže s tvrdnjom da im pisanje po ploči predstavlja opterećenje, 26,3 % ih se djelomično slaže, 10,5 % studenata je neodlučno dok se 15,8 % njih djelomično ne slaže s tvrdnjom. S tvrdnjom da djecu treba osposobiti za suvremen način života, u potpunosti se slaže 78,9 % studenata, a 21,1 % njih je ostao neodlučan. 73,7 % studenata u potpunosti se slaže s tvrdnjom da im je zanimljivo pomagati prilikom pojašnjavanja domaće zadaće učenicima dok se 26,3 % djelomično slaže. 31,6 % studenata u potpunosti se slaže s tvrdnjom da su upoznati s puno načina na koje se učenicima može pojasniti nastavni sadržaj iz matematike, 57,9 % studenata djelomično se složilo s tvrdnjom dok je 10,5 % ostalo neodlučno. 84,2 % studenata u potpunosti se složilo s tvrdnjom da učenici pozitivno reagiraju na kreativne načine pojašnjavanja nastavnoga sadržaja, 10,5 % ih se djelomično složilo te samo 5,3 % ostalo neodlučno. S tvrdnjom da im kolege na volontiranju pomažu u slučaju da naiđu na poteškoće prilikom pojašnjavanja nastavnog sadržaja se u potpunosti slaže 89,5 % ispitanih studenata, a 10,5 % ih se djelomično slaže s tvrdnjom. 10,5 % studenata u potpunosti se složilo s tvrdnjom da su ih učenici svojim ponašanjem neugodno iznenadili, 21,1 % ih se djelomično slaže, 10,5 % je neodlučno, 42,1 % ispitanih studenata djelomično se ne slaže dok se 15,8 % ispitanih u potpunosti ne slaže s navedenom tvrdnjom. S tvrdnjom kako su se neugodno iznenadili

nerazumijevanjem nastavnoga sadržaja za koji su smatrali da bi učenicima trebao biti jasan u potpunosti se slaže 15,8 % ispitanih studenata, 10,5 % ih se djelomično slaže, 31,6 % studenata je neodlučno, 31,6 % studenata djelomično se ne slaže s tvrdnjom da su ih neugodno iznenadili nerazumijevanjem nastavnoga sadržaja dok ih se 10,5 % u potpunosti ne slaže. 26,3 % studenata smatra kako su u potpunosti upoznati s metodama motiviranja učenika, 52,6 % ih se djelomično slaže dok je 21,1 % studenata ostalo neodlučno. S tvrdnjom da motiviranje učenika smatraju važnom sastavnicom nastavnoga sata 78,9 % ispitanih studenata u potpunosti se slaže, dok se 21,1 % njih djelomično slaže s navedenom tvrdnjom. 89,5 % studenata dobro se osjeća kad im učenici jave da su dobili visoku ocjenu iz ispita dok se djelomično s tvrdnjom slaže 10,5 % studenata. 68,4 % studenata u potpunosti se ne slaže s tvrdnjom kako domaću zadaću ne treba zadavati, 10,5 % njih se djelomično ne slaže, 15,8 % je neodlučno dok se 5,3 % studenata u potpunosti slaže s tvrdnjom da se domaća zadaća ne treba zadavati.

Studenti su u svojim otvorenim odgovorima na pitanja iskazali iduće dojmove:

„Volonterski rad s učenicima je odličan jer djeci pomažemo napisati zadaću i vježbamo s njima za ispit, a nama je to odlična praksa za budući rad. Smatram kako je izuzetno važno već od početka studija raditi s djecom kako bi vidjeli da li je taj posao za nas ili ne. Sa svakim danom koji sam provela uz djecu samo sam bila sve sigurnija u to da jednog dana želim raditi kao učiteljica. Obožavam djecu i znam da je učiteljski poziv onaj pravi za mene. Na volontiranju sam naučila kako s određenom djecom treba raditi te kako se postaviti kad ona odbijaju raditi. Ovaj izborni predmet jako je zanimljiv i koristan i drago mi je da sam bila dio njega.“

„Na volontiranju mi se jako sviđa. To mi je dobra praksa za rad u budućnosti. Već sad sam dosta naučila kako pojedinci funkcioniraju i kako im se prilagoditi. Sviđa mi se što su djeca otvorena i spremna za rad i suradnju. Uživam u svakom volontiranju i jedva čekam početi raditi kao učiteljica.,,

„Volontiranje u školi mi je odlična prilika da vidim kako djeca funkcioniraju u nastavi, ali i kako se ponašaju prema drugima. Mnogo sam toga naučila što će mi pomoći u daljnjem nastavku studiranja, od metoda rada do ponašanja djece. Zahvalna sam što postoji ovaj izborni kolegij u nadam da ćemo nastaviti s njime i idućih godina.“

„Volontiranje u školi mi je pružilo više prakse nego što mi je to do sada pružio faks u redovnoj praksi. Više me je opustilo u radu, odnosno u komunikaciji, s djecom, pokazalo mi je da mogu u nenadanim i izvanrednim situacijama biti jednako, ako ne i više kreativnija, nego kad se za to pripremam. Podržavam inicijativu za volontiranjem u osnovnoj - svakako je korisna stvar. Jedino "negativno" iskustvo je to što je bilo situacija da se volonteri pojave, a djeca ne dođu.“

„Drago mi je da je ova aktivnost pokrenuta jer je vrlo korisna učenicima, a i budućim učiteljima.“

Na primjeru ovih izjava vidljivo je kako su studenti–volonteri zadovoljni sveukupnim radom te kako smatraju da je ovakav oblik aktivnosti, bio on povezan s fakultetom ili ne, važan segment prakse kroz koji oni mogu naučiti više praktičnih stvari vezanih uz buduće zanimanje.

Učitelji

Učitelji su anketirani u ožujku i svibnju, a ankete (Prilog 3) koje su im dane identične su jer se njima htjelo ispitati koliko je studentska aktivnost utjecala na odvijanje nastavnog procesa u pojedinim razredima, koliko su učenici napredovali te kako se to odražava na nastavno i razredno okruženje.

**Tablica 5. Rezultati ankete iz ožujka kod učitelja Prve osnovne škole u Petrinji*

PITANJA	ODGOVORI (%)				
	1	2	3	4	5
1	0	20	0	40	40
2	0	0	0	60	40
3	0	40	0	60	0
4	0	0	0	50	50
5	0	0	0	60	40
6	0	20	0	60	20
7	0	20	0	40	40
8	20	20	20	40	0
9	0	0	20	60	20
10	0	0	20	40	40

11	0	0	0	20	80
12	0	0	0	60	40
13	0	0	0	0	100
14	0	0	0	0	100
15	0	0	0	20	80
16	0	20	0	80	0
17	0	0	0	100	0
18	0	0	0	40	60

Prvom anketom se 2 od 5 učitelja u potpunosti složilo s tvrdnjom da svi učenici u razredu slušaju tijekom obrade nastavnoga sadržaja, 2 od 5 ih se djelomično složilo dok se 1 učitelj djelomično ne slaže s navedenom tvrdnjom. 2 od 5 učitelja u potpunosti se slaže s tvrdnjom da nemaju poteškoće s motiviranjem učenika za usvajanje nastavnoga sadržaja dok se 3 od 5 učitelja djelomično slaže s navedenom tvrdnjom. 3 od 5 učitelja djelomično se slaže s tvrdnjom da svi učenici poštuju pravila ponašanja u razredu, a 2 od 5 ih se djelomično ne slaže s tom tvrdnjom. Kompetentnim učiteljem u potpunosti se smatra 2 od 5 učitelja dok se 3 od 5 djelomično slažu s tvrdnjom. S tvrdnjom da učenicima zadaju optimalan broj zadataka za domaću zadaću u potpunosti se slaže 2 od 5 učenika dok ih se 3 od 5 djelomično slaže s time. 1 od 5 učitelja djelomično se ne slaže s tvrdnjom da učenici redovito pišu domaće zadaće, 3 od 5 ih se djelomično slaže s tim dok se 1 učitelj u potpunosti slaže s tvrdnjom da se domaće zadaće pišu redovito. 2 od 5 učitelja u potpunosti se slaže s tvrdnjom da kod nekih učenika sumnjaju da im roditelji pišu domaću zadaću, isti broj se djelomično slaže dok se 1 učitelj djelomično ne slaže s navedenom tvrdnjom. 1 od 5 učitelja u potpunosti se ne slaže s tvrdnjom da učenici ne vole rješavati zadatke na ploči, 1 učitelj se djelomično ne slaže, 1 je ostao neodlučan dok se 2 učitelja djelomično slažu s navedenom tvrdnjom. 1 od 5 učitelja u potpunosti se slaže s tvrdnjom da učenici postižu bolje rezultate na pismenim ispitima iz matematike nakon rada sa studentima, 3 od 5 učitelja djelomično se slaže dok je 1 učitelj ostao neodlučan. S tvrdnjom da učenici bolje poznavanje nastavnoga sadržaja pokazuju u individualnom radu u potpunosti se slaže 2 od 5 učitelja, 2 učitelja djelomično se slažu dok je 1 ostao neodlučan u vezi s ovom tvrdnjom. 4 od 5 učitelja u potpunosti se slaže s tvrdnjom kako je bitno ulagati u svoje znanje dok se 1 učitelj djelomično slaže s navedenom tvrdnjom. Poslom koji rade u potpunosti je zadovoljno 2 od 5 učitelja dok se njih 3 djelomično slaže s tvrdnjom. Svi učitelji u potpunosti se slažu s tvrdnjom da uvažavaju razliku između učenika koji mogu više i

učenika koji mogu manje i tome prilagođavaju svoj nastavni rad te se s istim postotkom u potpunosti slažu s tvrdnjom da se prema svim učenicima odnose jednako. 4 od 5 učitelja u potpunosti se slaže da je volonterska aktivnost studenata u školi utjecala pozitivno na učenike kojima je potrebno više vremena i usmjeravanja prilikom usvajanja nastavnoga sadržaja dok se 1 učitelj djelomično složio s tvrdnjom. S tvrdnjom da kako učenici bolje rezultate pokazuju u grupnom radu ili radu u paru djelomično se složio 4 od 5 učitelja dok se 1 učitelj djelomično nije složio s navedenom tvrdnjom. Svi su se učitelji djelomično složili s tvrdnjom da učenici bolje rezultate pokazuju na pismenom nego na usmenom ispitu. 3 od 5 učitelja djelomično se složio s tvrdnjom da se tijekom obrade ili ponavljanja nastavnoga sadržaja koriste informacijskim tehnologijama, dok se 2 učitelja djelomično slažu s tvrdnjama.

Tablica 6. Rezultati svibanjske ankete učitelja u Prvoj osnovnoj školi u Petrinji

PITANJA	ODGOVORI (%)				
	1	2	3	4	5
1	0	0	20	40	40
2	0	0	0	60	40
3	0	40	0	60	0
4	0	0	0	40	60
5	0	0	0	60	40
6	0	20	20	60	0
7	0	20	0	0	80
8	20	0	40	40	0
9	0	0	20	60	20
10	0	20	0	40	40
11	0	0	0	0	100

12	0	0	0	40	60
13	0	0	0	0	100
14	0	0	0	0	100
15	0	0	0	20	80
16	0	20	20	40	20
17	0	0	0	100	0
18	0	0	20	60	20

Drugom anketom danom učiteljima dobiveni su slični rezultati, no vidljive su neke razlike. 2 od 5 učitelja u potpunosti se slaže s tvrdnjom da svi učenici u razredu slušaju tijekom obrade nastavnoga sadržaja, 2 učitelja se djelomično slažu s tim dok je 1 učitelj neodlučan. Poteškoće s motiviranjem učenika za usvajanje nastavnoga sadržaja u potpunosti nemaju 2 od 5 učitelja dok ih se 3 od 5 djelomično slažu s navedenom tvrdnjom. 3 od 5 učitelja djelomično se slaže s tvrdnjom da svi učenici u razredu poštuju pravila ponašanja dok se 2 djelomično ne slaže s navedenom tvrdnjom. U potpunosti kompetentnim učiteljem smatraju se 3 učitelja dok ih se 2 djelomično slažu s navedenom tvrdnjom. S tvrdnjom da učenicima daju optimalan broj zadataka za domaću zadaću u potpunosti se slaže 2 od 5 učitelja dok se ostatak djelomično slaže s tvrdnjom. 3 od 5 učitelja djelomično se slaže s tvrdnjom da učenici redovito pišu domaće zadaće, 1 učitelj u potpunosti se slaže dok je 1 učitelj neodlučan. 4 od 5 učitelja sumnjaju da nekim učenicima roditelji pišu domaće zadaće, dok se 1 učitelj djelomično ne slaže s navedenom tvrdnjom. S tvrdnjom da učenici ne vole rješavati zadatke na ploči u potpunosti se ne slaže 1 učitelj, 2 od 5 su neodlučni dok se 2 učitelja djelomično slažu s navedenom tvrdnjom. 3 od 5 učitelja djelomično se slaže s tvrdnjom da učenici bolje rezultate postižu na pismenim ispitima iz matematike nakon rada sa studentima, 1 učitelj u potpunosti se slaže dok je 1 učitelj ostao neodlučan. 2 od 5 učitelja u potpunosti se slaže s tvrdnjom da učenici bolje poznavanje nastavnog sadržaja pokazuju u individualnom radu, 2 učitelja djelomično se slažu s tvrdnjom dok se 1 učitelj djelomično ne slaže. Svi učitelji smatraju da je bitno ulagati u svoje znanje, dok ih je 3 od 5 u potpunosti zadovoljno poslom koji rade, a 2 od 5 ih se djelomično slaže s navedenom tvrdnjom. Svi učitelji u potpunosti se slažu s tim da uvažavaju razliku između učenika koji mogu više i učenika koji mogu manje te da tome prilagođavaju svoj nastavni rad te se svi slažu i s tvrdnjom da se prema svim učenicima odnose jednako. 4 od 5 učitelja smatra da je volonterska aktivnost studenata u školi utjecala pozitivno na učenike

kojima je potrebno više vremena i usmjeravanja prilikom usvajanja nastavnog sadržaja, a 1 učitelj se djelomično slaže s navedenom tvrdnjom. S tvrdnjom da učenici bolje rezultate pokazuju u grupnom radu ili radu u paru u potpunosti se slaže 1 učitelj, 2 od 5 ih se djelomično slaže, 1 učitelj je neodlučan te se 1 djelomično ne slaže s navedenom tvrdnjom. Svi učitelji se djelomično slažu s tvrdnjom da učenici bolje rezultate pokazuju na pismenom nego na usmenom ispitu. 3 od 5 učitelja u potpunosti se slaže s tvrdnjom da se koriste informacijskim tehnologijama tijekom obrade ili ponavljanja nastavnoga sadržaja, 1 od 5 ih se djelomično slaže dok je 1 učitelj ostao neodlučan u vezi s navedenom tvrdnjom.

Odgovori učitelja na otvorena pitanja dali su prve prave uvide u situaciju unutar razreda te koliko je proces volontiranja utjecao na učenike s kojima se radilo tijekom godine.

„Volonterska aktivnost se pokazala vrlo uspješnom kod učenika kojima manjka roditeljske pažnje i brige. Učenicima s poteškoćama je to dodatno vježbanje uz individualiziran pristup što utječe na njihovo samopouzdanje. U potpunosti podržavam takav rad.“

„Učenica je napredovala uz rad sa studentima. Veseli se i rado ostaje na satu pisanja domaće zadaće.“

„Učenici su napredovali uz rad sa studentima.“

„Smatram da je volonterska aktivnost studenata potrebna učenicima, učenici imaju jako pozitivna iskustva s volontiranjem studenata.“

Iz izjava se vidi kako su učitelji zadovoljni studentima te njihovim radom s učenicima iz njihovih razrednih odjela. Kod učenika su primijetili napredak, ali žele i volju da radom sa studentima nauče više te samim time sebi olakšaju savladavanje nastavnih sadržaja koje nisu razumjeli.

RASPRAVA

Podaci prikupljeni istraživanjem provedenim među učenicima koji su sudjelovali u volonterskom projektu *Pomoć u nastavi* pokazuju da su učenici na početku godine iskazali slabije zanimanje za odlazak u školu. 25 % više učenika se u svibnju izjašnjava kako vole ići u školu, nego je to bilo tijekom ankete provedene u ožujku. Poboljšanje se vidi i u izjašnjavanju da 10 % učenika sada više sluša na nastavi nego prije, isto tako i redovitije pišu domaće zadaće, a slične rezultate su dobili i Rakas-Drljan (2013). Rezultati ankete pokazali su da učenici krajem godine

bolje znaju zbrajati napamet te im nije teško zbrojiti dva broja bez korištenja prstiju. Čitanjem pred studentima učenici su se opustili te im je sada lakše čitati na glas na nastavi, ali i pred studentima koji im dolaze na sate. Prirodu i društvo u početku istraživanja nisu toliko voljeli, no taj im je dojam promijenjen te predmet uče s više pažnje i motivacije. Relja (2006) je u svojem istraživanju dobila slične rezultate vezane uz nastavni predmet Prirodu i društvo. Učenici su sa studentima radili individualnim načinom rada i tako ih se poticalo da više usmeno komuniciraju, takvim načinom se i dobilo poboljšanje rezultata pa učenici u drugoj anketi daju odgovore koji upućuju na to da više preferiraju usmeni nego pismeni oblik ispitivanja. Na pitanje podnose li sat matematike lakše nakon sata tjelesne i zdravstvene kulture su bili podjednaki odgovori te se njihov stav u tom nije mijenjao. Tijekom istraživanja postojala su i neka ograničenja u obliku osipanja uzorka ispitanika te neredoviti dolasci učenika zbog kojih utjecaj volontera u nekim situacijama nije ni mogao biti vidljiv.

Analizom rezultata studentskih anketa vidljivo je kako su se studenti tek tijekom ovoga projekta susreli s nekim oblicima vođenja nastave te tu naišli na probleme koje je trebalo svladati. Tako studenti na kraju volontiranja imaju dojam da im je bilo teže pisati po ploči nego li su to mislili tijekom prve ankete. Studentima se sada više sviđa oblik rada u kojem individualno rade s učenicima te im pomažu u pisanju zadaće, ali je porasla i svjesnost da učenike moraju tijekom nastave spremati za suvremen način života. Kroz rad shvatili su kako kreativni načini prezentiranja nastavnoga sadržaja daju daleko veći značaj nego *ex cathedra* predavanja. Studenti su tijekom volontiranja surađivali i međusobno si pomagali u slučajevima kada nisu znali riješiti problem odnosno nisu znali koji metodički postupak primijeniti u svladavanju nastavnih sadržaja kod učenika. Tijekom procesa volontiranja susreli su se s neugodnim i ugodnim situacijama pa su se tako tijekom određenoga perioda i neugodno iznenadili ponašanjem ili neznanjem učenika u području nastavnoga sadržaja za koje su smatrali da bi im trebalo biti jasno. Kao važnu sastavnicu nastavnoga sata smatraju motivaciju i ti su rezultati vidljivi tek u drugoj anketi jer im je za dobru motivaciju te kvalitetnu povratnu informaciju trebalo nešto vremena. Domaću zadaću još uvijek smatraju važnim dijelom nastavnoga procesa te je ne žele ukidati.

Učitelji su većinom davali podjednake odgovore te su im se ankete iz ožujka i svibnja podudarale u puno tvrdnji. Razlike su vidljivije u tvrdnjama u kojima se navodi naznaka da roditelji učenicima pišu domaće zadaće te su tu odgovorili drukčije nego u prvoj anketi, moguće da im je pitanje iz ankete skrenulo pažnju na taj problem te su bolje usporedili znanje i aktivnost s domaćom zadaćom te shvatili da se kod nekih učenika to i ne podudara te smatraju da učenici bolje rade u grupi ili paru u odnosu na prvu anketu koju su ispunjavali. Ograničenje kod ispitanih učitelja vidljivo je u malom broju učitelja u školi te u broju učenika koje su oni ili roditelji slali na dodatne sate kod studenata-volontera. Veći uzorak ispitanika te istraživanje koje bi se provodilo nekoliko godina unutar jedne škole ili moguće tijekom jedne nastavne godine u više škola na području Petrinje omogućilo bi reprezentativnije podatke te širu sliku o problemu zbog kojeg se odlučilo ući u volonterski projekt u Prvoj osnovnoj školi.

Istraživanje je u školi provedeno s ciljem pomoći školi kroz rad s učenicima u procesu usvajanja i ponavljanja nastavnog sadržaja. Takav oblik rada bio je koristan i studentima Učiteljskog fakulteta radi razvijanja samopouzdanja te prakse u radu s učenicima i radu u školi. Rezultati istraživanja važni su jer su učitelji sada dobili sliku o učenicima koji su dolazili na sate volontiranja, isto tako studenti su dobili iskustvo koje u budućnosti moraju nadograđivati tijekom odlazaka na javne i individualne sate u fakultetske vježbaonice. Buduće organizacije volonterskih i sličnih aktivnosti u školama sada ima jasniju sliku o tome kakva je situacija u školi te kako učenici doživljavaju nastavu i školske obveze.

Dugoročno spajanje Prve osnovne škole i Učiteljskog fakulteta te istraživanje u ovome području dovelo bi do stvaranja realne slike problema te bi se temeljem dobivenih rezultata moglo i pravovremeno reagirati kod učenika, a studente bi se moglo formirati od samog dolaska na fakultet i tako formirati studente koji spremni dolaze na javne sate te s jasnom predodžbom o tome kako bi nastavni sat ili pitanja učenika mogli izgledati.

ZAKLJUČAK

Nakon provedenoga postupka volontiranja te provjere stavova učenika, učitelja i studenata, može se zaključiti kako je kod učenika vidljiv napredak u boljem razumijevanju i računanju zadataka iz matematike i lakšem čitanju na nastavi. Napredak je bio vidljiv i kod učenika koji su kontinuirano dolazili na sate volontiranja te je vidljiva opuštenost u radu i lakše procesuiranje informacija naspram početaka volontiranja kada im je ova aktivnost i rad još bio nepoznanica. Studenti su tijekom volontiranja shvatili kako razni oblici prezentiranja nastavnog sadržaja, kreativna nastava i motivacija zajedno donose jedan dinamičan i zanimljiv sat koji odgovara i učenicima, kod kojih je vidljivo brže pamćenje i usvajanje nastavnoga sadržaja. Tijekom volontiranja studenti su savladali razne situacije u kojima su se susretali s neugodnim ponašanjem nekolicine učenika te su bili iznenađeni neznanjem koje su učenici nekad pokazali iako je pretpostavka bila da im je taj nastavni sadržaj lagan. Studenti su najviše učenicima pomagali prilikom rješavanja domaće zadaće te su tijekom anketa iskazali mišljenje da domaće zadaće imaju smisla i da ih ne treba ukidati. Samo 5 učitelja je sudjelovalo u procesu volonterske aktivnosti te su svoje učenike slali na dodatne sate sa studentima. Tijekom zadnje ankete iznijeli su mišljenja da postaju svjesniji da nekim učenicima roditelji pišu domaće zadaće te da učenici bolje i kvalitetnije znanje pokazuju u grupnom radu i paru, nego je to u individualnom radu učenika. Učitelji su tijekom volontiranja u školi bili u komunikaciji sa studentima te su time olakšali rad studentima, ali i imali uvid u to kako se i što se radi na satima volontiranja.

Povezivanje Učiteljskog fakulteta i matičnih škola u Petrinji u obliku volonterskih aktivnosti studenata u budućnosti bi mogla imati koristi za obje ustanove. Studenti bi kroz volontiranje dobivali više nego potrebnu radnu praksu, a škole bi dobile pomoć u obliku instrukcija za učenike kojima je potrebno više vremena i vježbe za usvajanje nekog nastavnog sadržaja. Studenti-volonteri svojim bi radom i trudom koji ulažu u volonterske aktivnosti, a isto tako i voljom koju su dali tijekom rada u Prvoj osnovnoj školi mogli poslati dobru sliku o budućim učiteljima te znanju kojeg imaju neovisno o tome koja su godina na fakultetu. Daljnjim istraživanjima te povećanjem broja sudionika ovakvih aktivnosti dobila bi se veća i jasnija slika o problematici učenja kod učenika te zahtjevnosti nastavnoga sadržaja koji je pred njih postavljen te bi se aktivnostima kao ovim moglo raditi na prevenciji budućih problema u školskim ustanovama.

LITERATURA

1. Bognar, L. (2002). *Didaktika*. Zagreb: Školska knjiga
2. Čindrić, M., Miljković, D., Strugar, V. (2010). *Didaktika i kurikulum*. Zagreb: IEP-D2
3. Čudina-Obradović, M. (1995). *Igrom do čitanja*. Zagreb: Školska knjiga

4. Čudina-Obradović, M. (2014) *Psihologija čitanja*. Zagreb: Golden marketing-Tehnička knjiga, Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
5. Ćavar, J., Pavić, J., Racz, A. (2018). Procjena stavova i zastupljenost volontiranja u srednjoškolskoj populaciji na području grada Vinkovaca, *Medica Jadertina*, 48 (3), 143-156.
6. Diener, E. i Seligman, M.E.P. (2002.). Very happy people. *Psychological Science*, 13, 81-84.
7. Etički kodeks volontera, NN, br. 58/07, 106/07
8. Forčić, G. (2007). *Kako unaprijediti volontiranje*. Rijeka: Udruga za razvoj civilnog društva SMART
9. Goosen, D., Anderson, J. (1996). *Stvaranje uvjeta za kvalitetne škole*. Zagreb: Alinea
10. <http://udrugaiks.hr/> Posjećeno dana 25. 5. 2019 19:20
11. <http://udrugaiks.hr/sat-ucenja-sat-igranja-za-osnovnoskolce/> Posjećeno dana 26. 5. 2019 16:30
12. <http://udrugaiks.hr/zelena-cistka/> Posjećeno dana 25. 5. 2019. 20:35
13. <https://europeanvoluntaryservice.org/whatis-evs/> Posjećeno dana 5. 6. 2019., 20:15
14. <https://mcpasd.k12.wi.us/northside/parents/volunteer-opportunities-0/volunteering-schools> Posjećeno dana 31. 5. 2019. 18:24
15. <https://zaklada.civilnodrustvo.hr/zaklada/misija-vizija-ciljevi> Posjećeno dana 21. 5. 2019. 13:30
16. Jurišić, A. (2017). *Volonterka 37*. Zagreb: Vlastita naklada
17. Kotlar, V., Bašić, S. (2010). Uloga odgojno-obrazovnih ustanova u razvoju volonterstva u Hrvatskoj. *Acta ladertina*, 7 (1), 21-38
18. Matijević, M. (2001). *Alternativne škole*. Zagreb: Tipex
19. Matijević, M., Radovanović, D. (2011). *Nastava usmjerena na učenika*. Zagreb: Školska knjiga
20. Miliša, Z. (2008). Odnos mladih prema volontiranju, radu i slobodnom vremenu. *Diacovensia*, 16 (1-2), 93-115.
21. Miljković, D., Jurčec, L. (2015). Povezanost pristupa sreći, motiva za volontiranje i subjektivne dobrobiti volontera. *Napredak*, 156 (1-2), 115-129.

22. Novoselić, D., Domišljanović, D., Bogut, I. (2013). Čitanje naglas učenika s roditeljima volonterima u Osnovnoj školi „Castelli International School“, Grottaferrata, Rim (Italija), *Život i škola*, 59 (29), 397-404
23. Pavličević -Franjić, D. (2005). *Komunikacijom do gramatike*. Zagreb: Alfa.
24. Rakas – Drljan, A., Mašić, I. (2013). Navike učenja i stavovi prema učenju, *Napredak*, 154 (4), 549-565.
25. Relja, J. (2006) Kako se učenici osjećaju u školi, *Život i škola*, LII (15-16), 87-96.
26. Rosandić, D. (2005). *Metodika književnog odgoja*. Zagreb: Školska knjiga
27. Russo, A., Jerončić, R., Raguž, Ž., Milić, R.. (2007), *Volontiranje: ključ uspjeha u svijetu rada*, Split: Udruga Split zdravi grad
28. Stevanović, M. (2003). *Modeli kreativne nastave*. Rijeka: Andromeda
29. Stevanović, M. (2006). *Nastavnik, odgajatelj, umjetnik*. Varaždinske Toplice: Tonimir
30. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o volonterstvu, NN, br. 22/13
31. Zakon o volonterstvu, NN, br. 58/07
32. Zrinčak S., Lakoš I. (2012) Volontiranje studenata u Zagrebu u komparativnom kontekstu. *Revija za socijalnu politiku*, 19 (1), 25-48.

PRILOZI

PRILOG 1.

Anketni upitnik za učenike razredne nastave

Poštovani učenici,
ispunjavanjem ovog anketnog upitnika sudjelujete i pomažete u istraživanju za potrebe izrade diplomskog rada budućeg učitelja. Pažljivo čitajte pitanja i iskreno odgovarajte. Upitnik je anonimn (ne trebate napisati svoje ime i prezime) te nije za ocjenu. Unaprijed Vam zahvaljujem na suradnji.

Upute: Pozorno pročitajte svaku tvrdnju, a tek onda se odlučite za odgovor koji vam najviše odgovara. Odgovorit ćete tako da zaokružite brojeve u odgovarajućem stupcu. Ako bude kakvih nejasnoća, podignite ruku i voditelj ispitivanja će vam dati potrebna objašnjenja.

ZAKRUŽITE

Spol M Ž

Razred 1 2 3 4

Opći uspjeh na kraju prošle školske godine 1 2 3 4 5

Tvrdnja	1 Uopće se ne slažem	2 Djelomično se ne slažem	3 Ne mogu se odlučiti	4 Djelomično se slažem	5 Slažem se u potpunosti
Volim ići u školu.	1	2	3	4	5
Uvijek slušam na nastavi.	1	2	3	4	5
Uvijek dobijemo malo domaće zadaće.	1	2	3	4	5
Zadaća mi nije lagana.	1	2	3	4	5
Redovito pišem domaću zadaću.	1	2	3	4	5
Znam zbrajati i oduzimati napamet.	1	2	3	4	5
Koristim se prstima kod zbrajanja i oduzimanja.	1	2	3	4	5
Matematika mi je teška.	1	2	3	4	5
Volim čitati na satu.	1	2	3	4	5
Kod kuće vježbam čitanje na glas.	1	2	3	4	5
Lakše mi je čitati pred studentima nego pred učiteljem/učiteljicom.	1	2	3	4	5
Ne volim čitati kod kuće.	1	2	3	4	5
Volim rješavati zadatke na ploči.	1	2	3	4	5
Studenti mi dodatno pojašne zadatke koje nisam razumio na nastavi.	1	2	3	4	5
Priroda i društvo mi nije zanimljiv predmet.	1	2	3	4	5
Strah me je pitati učitelja/učiteljicu ako nešto ne razumijem.	1	2	3	4	5
Teže mi je pisati pismeni ispit nego usmeno odgovarati.	1	2	3	4	5
Lakše „podnosim“ matematiku nakon sata tjelesne i zdravstvene kulture.	1	2	3	4	5
Učitelj/učiteljica se prema svim učenicima odnosi jednako.	1	2	3	4	5

PRILOG 2.

Anketni upitnik za studente razredne nastave

Poštovani studenti,
ispunjavanjem ovog anketnog upitnika sudjelujete i pomažete u istraživanju za potrebe izrade diplomskog rada budućeg učitelja. Pažljivo čitajte pitanja i iskreno odgovarajte. Upitnik je anoniman.
Unaprijed Vam zahvaljujem na suradnji.

ZAOKRUŽITE

Spol **M** **Ž**

Godina studija **1** **2** **3** **4** **5**

Tvrđnja	1 Uopće se ne slažem	2 Djelomično se ne slažem	3 Ne mogu se odlučiti	4 Djelomično se slažem	5 Slažem se u potpunosti
Važno je pomagati ljudima kojima je potrebna pomoć.	1	2	3	4	5
Zadovoljan sam odabirom budućega zanimanja.	1	2	3	4	5
Završetkom studija dobit ću dovoljno kompetencija za zanimanje učitelja.	1	2	3	4	5
Osjećam se ugodno u školi.	1	2	3	4	5
Pisanje po ploči ne predstavlja mi opterećenje.	1	2	3	4	5
Smatram da djecu treba osposobiti za suvremen način života.	1	2	3	4	5
Zanimljivo mi je učenicima pomagati prilikom pojašnjavanja domaće zadaće.	1	2	3	4	5
Upoznat sam s puno načina na koje se učenicima može pojasniti nastavni sadržaj iz matematike,	1	2	3	4	5
Učenici pozitivno reagiraju na kreativne načine pojašnjavanja nastavnoga sadržaja.	1	2	3	4	5
Kolege na volontiranju pomažu mi ako naidem na poteškoće u nastavnom sadržaju.	1	2	3	4	5
Nekoliko puta učenici su me svojim ponašanjem neugodno iznenadili.	1	2	3	4	5
Neugodno sam se iznenadio nerazumijevanjem nastavnoga sadržaja za koji sam mislio da bi učenicima trebalo biti jasno.	1	2	3	4	5
Upoznat sam s metodama motiviranja učenika.	1	2	3	4	5

Motiviranje učenika smatram važnom sastavnicom nastavnog sata.	1	2	3	4	5
Dobro se osjećam kada mi učenici jave da su dobili visoku ocjenu iz ispita.	1	2	3	4	5
Smatram da se domaća zadaća ne treba zadavati.	1	2	3	4	5
Izjava					
Ako ste suglasni da Vaša izjava o volonterskoj aktivnosti studenata Učiteljskog fakulteta bude anonimno navedena u mom diplomskom radu, molim Vas da označite (x) u kvadratiću koji se nalazi desno.					

PRILOG 3.

Anketni upitnik za učitelje razredne nastave

Poštovani učitelji,
 ispunjavanjem ovog anketnog upitnika sudjelujete i pomažete u istraživanju za potrebe izrade diplomskog rada budućeg učitelja pod nazivom *Utjecaj volonterskog rada studenata Učiteljskog fakulteta na nastavni proces u primarnom obrazovanju*. Pažljivo čitajte pitanja i iskreno odgovarajte. Upitnik je anoniman.
 Unaprijed Vam zahvaljujem na suradnji.

ZAOKRUŽITE

Spol **M** **Ž**

Razred **1** **2** **3** **4**

Tvrđnja	1 Uopće se ne slažem	2 Djelomično se ne slažem	3 Ne mogu se odlučiti	4 Djelomično se slažem	5 Slažem se u potpunosti
Svi učenici u razredu slušaju tijekom obrade nastavnoga sadržaja.	1	2	3	4	5
Nemam poteškoća s motiviranjem učenika za usvajanje nastavnoga sadržaja.	1	2	3	4	5
Svi učenici poštuju pravila ponašanja u razredu.	1	2	3	4	5
Smatram se kompetentnim učiteljem/učiteljicom.	1	2	3	4	5
Učenicima zadajem optimalan broj zadataka za domaću zadaću.	1	2	3	4	5
Učenici redovitu pišu domaću zadaću.	1	2	3	4	5
Kod nekih učenika sumnjam da im roditelji pišu domaću zadaću.	1	2	3	4	5

Učenici ne vole rješavati zadatke na ploči.	1	2	3	4	5
Učenici postižu bolje rezultate na pismenim ispitima iz matematike nakon rada sa studentima.	1	2	3	4	5
Učenici bolje poznavanje nastavnog sadržaja pokazuje u individualnom radu.	1	2	3	4	5
Smatram da je bitno ulagati u svoje znanje.	1	2	3	4	5
Zadovoljan/na sam poslom koji radim.		2	3	4	5
Uvažavam razliku između učenika koji mogu više i učenika koji mogu manje i tome prilagođavam svoj nastavni rad.	1	2	3	4	5
Prema svim učenicima se odnosim jednako.	1	2	3	4	5
Smatram da je volonterska aktivnost studenata u školi utjecala pozitivno na učenike kojima je potrebno više vremena i usmjeravanja prilikom usvajanje nastavnog sadržaja.	1	2	3	4	5
Učenici bolje rezultate pokazuje u grupnom radu ili radu u paru.	1	2	3	4	5
Učenici postižu bolje rezultate na pismenom nego usmenom ispitu.	1	2	3	4	5
Tijekom obrade ili ponavljanja nastavnog sadržaja koristim se informacijskim tehnologijama.	1	2	3	4	5
Izjava					
Ako ste suglasni da Vaša izjava o volonterskoj aktivnosti studenata Učiteljskog fakulteta bude anonimno navedena u mom diplomskom radu, molim Vas da označite (x) u kvadratiću koji se nalazi desno.					

IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI RADA

Izjavljujem da sam ja, student integriranog preddiplomskog i diplomskog sveučilišnog Učiteljskog studija Učiteljskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, odsjek u Petrinji samostalno istražio literaturu, proveo istraživanje i napisao diplomski rad na temu Utjecaj volonterskoga rada studenata Učiteljskog fakulteta na nastavni proces u primarnom obrazovanju pod vodstvom mentora izv. prof. dr. sc. Marka Badrića i sumentorice Božice Vuić, prof.

Petrinja, srpanj 2019.

Luka Čerpnjak